

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-százados petit sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyaránt
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, május 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A börze kerítői.
- A „jó németek.”
- A kaszinó pénztárosa.
- Az általános választói jog és a néppárt.
- A dánosi bűnpör.
- Az aradi román klub.
- A főkapitány-azinikritikus.
- A végtelen pör.
- A szökevények városa.
- Megszűnő román iskolák.
- Az állami tisztviselők a főispánnál.
- A jövő zenéje.
- Amiről beszélnek.
- Tárca: Ferenc József házasságának története.

A börze kerítői.

Arad, május 6.

Arad nyakig uszik a szenzációkban megint. Egy kereskedő eltűnése nyomán felszínre került a városban temérdek olyan társadalmi és üzleti defektus, melyekről sejtett, tudott mindenki, de amelyekről eleven beszédben rendszerint csak akkor esik szó, ha egy-egy existencia összeomlása alája teríti az ilyen dolgoknak az aktuális szőnyegét.

Büroókban, kávéházakban, klubokban és szalónokban egyaránt tudják ma, hogy a börzejáték ördöge nemcsak azt a szerencsétlen borkereskedőt ejtette hatalmába, aki ma már talán az újvilágban vadászik a szerencse után: hanem ott lebeg fenyegető karokkal nagyon soknak a feje fölött „társadalmunk támaszai” közül.

Korhadtak vagyunk mi kívülről, belülről egyaránt. Ami most történik, az nem

egyébb, mint felfakadása néhány undorító sebnak egy romlott társadalom testén.

És mennyi jajveszékés, mennyi rugkapalódzás! Szinte hajlandó már elhinni az ember, hogy a felturt kloákákért mindenki felelős, csak maga a társadalom nem. Ugy vagyunk véle, mint egy orvosi operációval, ahol a beteg az orvost rugdalja.

A mai napon úgy fordult a dolog, hogy bizonyos érdekelt körök már a sajátónak támadtak neki és vérben forgó szemekkel szónokoltak az ujságok ellen, melyektől ime nyugodtan börzézni, a veszteségekkel adós maradni s az adósságok elől Amerikába vitorlázni sem lehet.

— Mi köze mindezekhez a nyilvánosságoknak? — mondják ilyenkor azok, akik lelkük szent meggyőződésével vallják, hogy a nyilvánosság a megrontója a legtöbb sikernek, hogy ne mondjuk üzletnek. Szereplés valamely gyűlésen, egy haszonhajtó árucikk reklamirozása: az közügy nekik, ha, az ő zsebük javára megy; de a szélhámosságok leleplezése, az üzleti élet brigantijnak pellengére állítása: az magánügy, mihelyt valamely oldalról az érdekeiket érinti.

Ugyan miért több Aradon a börzespekuláns most, mint évekkel ezelőtt volt? Pedig a hirtelen való meggazdagodás vágya azelőtt ép úgy benne gyökeredzett az emberek lelkében, mint ma.

Bizony, ennek közel fekvő okai vannak. Csak kutatni kell egy kissé. És holnap megint ökölbe szoritott kézzel fognak beszélni a nyomtatott betűről azok, akik-

nek kényelmetlen lesz az igazság, amely itt következik:

A tőzsde pusztításait azok a lelkiismeretlen börze-ügynökök okozták, akik az utóbbi években részint letelepedtek Aradon, részint a fővárosból járnak le hozzánk. Ok a lélekvásárlói a börze förtelmes világának. Az üzleti élet eme sötét alakjai minden ellenőrzés és felügyelet nélkül végzik rothasztó munkájukat. Itt járnak közöttünk fedhetlen dzsentimén módjára, jól vasalt nadrágjukkal, hizelgő modorukkal belopódnak a jóhiszemű, vagyonos emberek társaságába. Előbb csak elméleti előadásokat tartanak a tőzsde aranyhegyeiről, majd rábeszélnek a fogékonyabb hallgatót egy kötésre „csak úgy tréfából”, azután pedig vonszolják magukkal a hálójukba került áldozatot a bukás, a züllés, a pusztulás felé. A mai napon ezt mondta valaki a védelmükre:

— A börzeügynök ártatlan. Mert aki játszani akar a tőzsdén, azt kötéssel se lehet visszatartani. Megy az magától.

Hazugság. Az aradi és egyáltalában a vidéki börzeügynök közönséges kerítő, aki olyan embereket csábít a telhetetlen moloch gyomrába, akik a csalogató alkalom nélkül sohase jutnának e szerencsejáték veszedelmes lejtőjére. A börze kosaras aszszonyai ők, kik előbb a lelkét mértelendezik meg, azután a nekik kijáró provizóert a testét bocájtják áruba a karmaik közé kerülő áldozatnak.

Aradon szomorú eseményekkel van most teli a levegő. Az üzleti bukások természetete olyan, mint a vízben fuldokló

Ferenc József házasságának története.

*

Tschudi Klára norvég író nő „Erzsébet királyné életrajza” című művében leírja, hogyan kérte meg Ferenc József néhai királynéknak kezét. Ferenc József, mint ismeretes, nehéz, kritikus időszakban lépett a trónra és 1853-ban, alig öt éves uralkodása után, Libényi tőre sebesítette meg az uralkodót. A király szülei a nyári hónapokat Ischlben töltötték és Zsófia főhercegnő, a király anyja, 1853. nyarára meghívta oda nővérét, Ludovika bajor hercegnőt két lányával, Heléna és Erzsébet hercegnőkkel. Ennek a találkozásnak a tulajdonképeni célja az volt, hogy a fiatal uralkodót összehozzák a hercegnő idősebbik leányával, Heléna hercegnővel. Erre a tervre vonatkozólag a két testvér főhercegnő levélileg már megegyezett egymással s most már csak Ferenc Józsefen múlt a házasság létrejötte. A fiatal uralkodó 1853. augusztus 16-án ment Ischlbe. Amint Ischl közelében kitekintett a poros országúton lassan dőcögő kocsi ablakán, a mezőn egy csodálatos szép leánykát pillantott meg, aki egy kecskenyájjal játszadozott. Nem sok ideje maradt a bájos látványban gyönyörködni, mert a kocsi csakhamar befordult egy fásorba, amelynek végén már a kies fürdőhely sötányai

következtek és alig néhány perc múlva Ischlben voltak. Egy órával később, amikor az ifjú király anyja szobájában ült, egy fiatal leányka rontott be bejelentés nélkül a szalonba. Rövid fehér szoknyácska volt rajta és ugyanolyan egyszerű blúz, míg tömött gesztenyebarna hajfürtjei szabadon hullottak kissé még fejletlen vállaira. Karjai között egy csomó frissen szedett vadrózsát szorongatott. Ugyanaz a bájos leányka volt, akit a hintó ablakán keresztül látott az imént az ifjú uralkodó. Ez a kis leány Erzsébet hercegnő volt, aki most látta először Ferenc Józsefet, bár képe után már ismerte.

— Isten hozta, bácsi! — köszöntötte gyermekes örömmel.

Ez a naiv öröm, ez a kedves szeretetreméltóság meghódította az uralkodó szívét. Néhány órával később bemutatott neki Ludovika hercegnő idősebbik leányát, Heléna hercegnőt is. Szépnek nem volt mondható, de intelligens és megnyerő külsejű volt. Ha Ferenc József nem látta volna meg Erzsébetet, úgy Heléna nemsokára okvetlenül császárné és királyné lett volna. Másnap Erzsébetet, amikor Ferenc József anyjánál ebédelt, nem is engedték az asztalhoz. Amikor az ebédnek vége volt, Ferenc József így szólt Miksa herceghez:

— Bajorországban nem szoktak a gyerekek

együtt ebédelni szüleikkel? Nagyon szeretném közelebről megismerni az ön másodszülött leányát.

— Felség, az ön kívánsága teljesülni fog! — felelte a herceg.

Nemsokára megjelent a szalonban Erzsébet hercegnő. Ugyanaznap este Zsófia főhercegnő bált adott, amelyre természetesen Ludovika hercegnő két leánya is hivatalos volt. Az uralkodó anyja feltűnően kitűntette az idősebbik leányt, fia azonban a kotillon alatt egy gyönyörű rózsacsokrot nyújtott át a fiatalabbik leánynak. A bál után Ferenc József kijelentette, hogy senki más nem lesz a felesége, mint Erzsébet hercegnő. Másnap reggel csakugyan beállított Miksa herceghez és feleségéhez és formálisan megkérte tőlük Erzsébet hercegnő kezét. Maga Erzsébet, amikor ezt megtudta, állítólag így kiáltott föl:

— Istenem, hisz ez lehetetlen! Hiszen én még gyerek vagyok!

Maga Ferenc József is fiatal volt még, mert eljegyzése 23 ik születésnapján, 1853. augusztus 18-án ment végbe. A jegyesek szüleikkel együtt még egy hónapot töltöttek Ischlben és félévvel később, 1854. április 24-én a bécsi Ágoston-templomban a király oltárhoz vezette Erzsébet hercegnőt.

emberé. Magával rántja a közelében vergődőket. Hanem azért megfogjuk uszni ezt az időt is, mint megannyi mást, mely fekete betűkkel van megírva a mi szép, ami könnyelmű városunk annaleseiben.

És ha elülnek majd a most aktuális szenzációk izzapos, fölkapart hullámai, akkor vegyék kezükbe a mütő kést a kereskedők különböző testületei, vagy vegye a kezébe a rendőrség maga és operálja le irgalmatlanul az aradi társadalom testéről a förtelmes fekélyt: irtsa ki a börze ke-
ritőit.

**

A „jó németek.”

Andrássy nyilatkozata a soproni esetről.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, május 6

Csupa pikantéria volt ma a képviselőház ülése. A költségvetés tárgyalás közben Simkó József, a mostani parlament Makai Zsigmonda a nőket védelmező, hosszú, értelmetlen beszédet olvasott föl általános derűtség közepette. Azután Andrássy belügyminiszter felelt Bánffy-nak a soproni esetről emondott interpellációra és ezt arra használta föl, hogy megcspkedje — Bánffyt.

A tárgyalás különben így folyt le:

(Csernoch püspök mentelmi ügye.)

Justh Gyula elnökölt az ülésen. Bejelenté, hogy az összeférhetetlenségi bizottság Csernoch János ügyét május 28-án délután négykor kezdi tárgyalni.

Darányi Ignác földmívelési miniszter be-
terjeszi a vízi beruházásokról szóló javaslatot.

Wekerle Sándor miniszterelnök be-
terjeszi a miniszterelnöki számvevőszék megszüntetéséről
szóló törvényjavaslatot.

Barcsay Ándor a gazdasági bizottság je-
lentését terjeszti be, a horvát gyorsírók alkalmazásáról.

Áttérnek ezután Oncu, Goldis, Suciu és
Pop képviselők mentelmi ügye tárgyalására
folytatására, amelyről külön cikket írunk.

(A költségvetés.)

Ezzel áttérnek az 1908 évi állami költség-
vetés tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó: Darwinra hivatkozik,
mondván, hogy az erősebb érvényesülése kell,
hogy minden vonalon érvényesüljön. Az erők
érvényesülésének útja: a liberálizmus. Időköz-
ben nagy gazdasági átalakulások történtek, me-
lyek kívánatosak voltak a gyengébb védelmet.

A közbiztonsági intézmények létesítésének
es volt a szülő oka. A legszegényebbek vé-
delme fokozottabb mértékben található fel a
költségvetésben. A napidíjak, a tanítók hely-
zetén segít s gondoskodik arról, hogy az el-
adósodott megyei tisztviselők vagyoni visz-
onyai rendezzessenek 6 millió 800 ezer koronát
fordítunk az állami tisztviselők javára. A kö-
zös ügy kiadások 9 millió 272 ezer korona
többletet jelentenek ugyan, de ez azért van,
mert körülbelül 4 millió a kvóta többlet. A
kiadási többlet 12 és fél millió ugyan, de azért
aggodalomra nincs ok. A kiadások ugyanis a
maguk egészében vétettek fel, a bevételek
ellenben csak labilis alapon. A mérleg javulása
24 ezer korona, az előirányozott feleslege pedig
46 ezer korona. Nyugodt lélekkel ajánlja tehát
a költségvetés elfogadását.

Szünet után

Polit Mihály beszél elsőnek a költségvetés
ellen.

(Simkó és a nők.)

Ezután Simkó József beszél a költségve-
tésről, amelyet elfogad és ez alkalmából kifejti
a nőkérdésről vallott nézetét. Beszédét kis pa-
pirlapokról olvasta és majdnem minden egyes
mondata után nagy derűtség hangzott föl.
Simkót azonban mindez egyáltalában nem sa-
varta és tovább fejtegette a feminizmusról val-

lott elvelt. Sürgött a nők választói jogát és
sainálattal állapítja meg, hogy a jelenben a
nők alárendelt helyzetben vannak. (Nagy de-
rűtség.)

Felkiáltások: Eddig is így volt.

Simkó József: Nem állanak meg a kifogás-
sok a nők ellen.

Felkiáltások: Senki sem tesz ellenük ki-
fogást.

Simkó ezután felpanaszolja, hogy a fős-
kolákban megszorítják a nőket. (Zajos de-
rűtség.) Végül kijelenti, hogy a költségvetést
elfogadja.

(Andrássy és Bánffy.)

Következő Andrássy Gyula gróf belügyi-
miniszter válasza Bánffy Dező bárónak a sop-
roni nyelvkérdés ügyében előterjesztett inter-
pellációjára. Kijelenti, hogy nem hajlandó ha-
tályon kívül helyezni a kiadott rendeletet. Azt
kérdézi Bánffytól, mióta kívánja a nemzetiségi
törvény végrehajtását, mert miniszterelnök ko-
rában nem kívánta és hajlandó-e becsmárni
kérni akkor a nemzetiségiekkel eddigi maga-
tartásáért. Ha ezt megteszi, úgy felel neki a
kérdés jogi részére is. Most áttér a dolog poli-
tikai részére és kijelenti, hogy a németajku
polgárok jó hazafiak. A németekkel való össz-
hangot elő kell mozdítani és nem kell attól
félteni, hogy a soproni eset precedensül szolgál-
hat, mert ahol jogszokás, vagy szabályrendelet
nincs, ott hasonló határozatot nem hozhatnak,
vagy ha hoznának, nem hagyná jóvá. Kéri vá-
laszának tudomásul vételét.

Bánffy Dező báró: Nem veheti tudomásul
a miniszter válaszát. Ezt a kérdést törvényes-
ség szempontjából kell elbírálni. Sopron váro-
sának hivatalos ügykezelési nyelve a magyar,
ez aól kivételt tenni nem lehet. Beismeri,
hogy a magyar állam területén lakó nem ma-
gyar ajku állampolgárok közül legbizalmasabb
a német, de ebből nem következik, hogy ré-
szére külön jogokat adjunk. A választ nem ve-
szti tudomásul.

A Ház a választ nagy többséggel tudomá-
sul vette.

(Az általános választói jog.)

Mezőfi Vilmos interpellál ezután teljesen
üres padsorok előtt az általános választói jog
ügyében. Sürgött a reformot és kérte, hogy
Andrássy mikor hajlandó javaslatát benyújtani.
Az ülés ezután véget ért.

SPORT.

+ Országos amateur birkózó verseny
az aradi Nyári Színházban május hó
10-én este. Rendezi az Aradi Athletikai
Klub. 1772

+ Birkózó verseny az aradi nyári színházban.
Városunk közönségeinek minden rétegében élénk
érdeklődés nyilvánul meg a vasárnapi birkózó-
verseny iránt, mely a rendes nyári színházi
helyérek mellett este pont fél nyolc órákor
veszi kezdetét. A klub elnöksége a mai nap
folyamán kérte fel a verseny védnökségére
Arendt Lajos dandárparancsnokot, Dittrich Al-
bert ezredest, Fábry Sándort, a Maros evezős-
egylet elnökét, Károlyi Gyula grófot, Aradme-
gye és város főispánját, Urbán Ivánt, az
Aradi Torna Egylet elnökét, Varjassy Lajos
polgármestert, Worajka Tivadar huszárezredest,
Szathmáry János és Szokolczay Lajos, az Aradi
Athl. Klub elnökét. A mérkőzést egy három
tagú versenybírószám ellenőrsi, kik közül az
egyik vezető a mérkőzéseket. A versenyzők
mérkőzés előtt leméretnek. A mérkőzések előtt
a versenyt vezető bíró a sorshuzás után össze-
kerülő ellenfeleket bemutatja a közönségnek,
azok előbb barátságosan kezét fogva üdvözlik
egymást s aztán veszi kezdetét a mérkőzés.
Tízöt percnyi küzdelem után a bíró egy perc
szünetet ad, majd újabb harminc perc után öt
percet. Ha ez idő alatt sem dől el a verseny,
az a végleges eredményig folytatandó. Jegyek
a színházi pénztárnál már szombaton vált-
hatók.

A kaszinó pénztárosa.

A Kuria érdekes döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Rendkívül érdekes ítéletet hozott a minap
a Kuria. Egy gyulai pénztárost tisztviselője,
Szécsény József, aki az intézetnél 20 évig volt
alkalmazásban, a gyulai kaszinó pénztárnokává
választatott meg 1902-ben s ebből minőségé-
ben a kaszinó jövedelmét beszédte, a kiadá-
sokat teljesítette, a készpénzből álló vagyont
pedig részint magánál tartotta, részint pedig
a takarékbetétekről kiállított könyvben őrizte.
Az 1908-ban megtartott rendes közgyűlésen
a kaszinó elnöke jelentette, hogy a pénztárnok
1902 évi számadása nincsen rendben és a
pénztárban semmi készlet nincsen. Jelentette
ezt is, hogy a pénztári könyvek rendezetlenül
vannak vezetve, a pénztárnok sem a számvizs-
gáló bizottság, sem a közgyűlés előtt nem
jelent meg, sőt a felvilágosítást is megtagadta.
A közgyűlés ekkor a számadás összeállítására
egy külön bizottságot küldött ki, mely a hiányt
2238 koronában állapította meg. Az illető pénz-
tárnok a hiányt még az nap pótolta oly mó-
don, hogy az édes anyja váltókörcsönt vett fel
ezen a napon, abból 2300 koronát letétbe he-
lyezett a kaszinó javára. Még azután is me-
rültek föl hiányok, amelyeket felperes megtá-
rított, minek folytán a szokásos felmentvényt
megkapta.

A pénztárost, amelynél alkalmazva volt,
utasította ő, hogy magát a sikkasztás vádjá-
alól ennek dacára tisztázza, illetőleg a kaszinó
igazgatóságát, amely különben ellene semmi-
féle bírói lépést egyáltalán nem tett, sőt ő az-
zal nem is fenyegette, régalmazás miatt je-
lentse fel. Midőn pedig ezt elmulasztotta, a ki-
tűzött záros határidő után őt a hivatalától el-
mozdította, még pedig oly módon, hogy még
nyugdíjigényétől is — husz éves szolgálat után
— megfosztotta.

Az illető tisztviselő a gyulai törvényszék-
hez fordult, hogy ez kötelezze a pénztárost
nyugdíjigényének elismerésére. A gyulai tör-
vényszék a keresetnek helyt is adott. A nagy-
váradi kir. ítélőtábla azonban megváltoztatta az
első bíróság ítéletét azzal az érdekes indoko-
lással, hogy a tisztviselő elveszté a nyugdíjhoz
való igényét, olyan okból, mely a kereskedelmi
törvény 59. §-ában, illetve az ipartörvény 94.
§-ában felsorolt esetek egyike alá vonható,
vagyis amely miatt a kereskedő a segédjét
felmondás nélkül elbocsáthatja. Miután pedig a
kereskedelmi törvény 59. §-ának 10. pontja,
illetve az ipartörvény 94. §-ának a) pontjában
meghatározott bűncselekmény alatt a sikkas-
tás is értendő, miután továbbá a kereskedő a
segédjét elbocsáthatja felmondás nélkül akkor
is, ha a nyereségvágyból eredő bűncselekményt
másnak kárára követi el, ezekből következően
lehet, hogy ennek az elbocsátási oknak alap-
jánul szolgáló tények a polgári perben akkor is
bizonyítás tárgyát képezhetik, ha a bünvádi el-
járás megindítva nem is lett. Ennek az alapján a
tisztviselőt megfosztotta a nagyváradi ítélőtábla
a nyugdíjigényétől.

A kir. Kuria nemrég helybenhagyta a
nagyváradi ítéletet és pedig még érdekesebb
indokolással. Azt mondta ugyanis, hogy bár a
megállapított tényekből nem állapítható meg
az, hogy a tisztviselő a sikkasztás bűncsele-
kényét elkövette volna, ellenben mégis meg-
állapítható e tényekből annyi, hogy az illető
tisztviselő, mint a gyulai kaszinó pénztárnoka,
a kaszinó pénztárának kezelése körül oly el-
járást követett, hogy az eljárásával magát a

közbizalomra érdemtelené tette. Ezért őt a pénzügyet a náia viselt állásától saját hibája okából joggal elbocsáthatta. Ezt figyelembe véve, az illető tiszviselőnek, a nélkül, hogy ellenében büncselekvény elkövetésének bizonyítására szükség volna, nyugdíjhoz való igénye elenyészett.

Az általános választói jog és a néppárt.

Hármas. szavazati jog.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6

Az általános választójogra vonatkozó javaslatok — mint biztos helyről tudjuk — a belügyminiszteriumban már egészen elkészültek. A plurális szavazás elvén alapulnak és a *három szavazati jogot léptetik életbe*. A szavazást a belügyminiszter nyitná tervezés az új választói törvény negyvennel szaporítja meg a mandátumok számát. A javaslatokat minden valószínűség szerint csak ősszel nyújtják be, de Andrassy Gyula gróf belügyminiszter azokat még május hónap folyamán befogja mutatni az uralkodónak.

Nagyjában ezek a részletek kerültek ma a javaslat tartalmából tudomásra. A legnagyobb hatással a néppárt tagjaira voltak, akik előtt kétségtelen, hogy existenciális kérdés-e javaslat öltéből és alkalmából e hagyniok a koalíciót. A javaslat a szavazati jogot a magyarul írás-olvasáshoz köti s ez a néppárt mandátumai kétharmadrészének az elvesztését jelentené. A párt tagjai tudják, hogy vagy idefenn buknak, vagy a kerületekben. És már most *kétségbeesett küzdelemre készülnek a koalíció ellen a választói reform miatt*.

A párt érdekei pedig a reakciós tábor egy sorba állítják a szociáldemokratákkal. A meginduló harcban a néppárt a legradikálisabb választói reformot fogja követelni: az írás-olvasást, anélkül, hogy csak a magyar anyanyelvűekre szorítanák ezt a feltételt, a titkos, az egyenlő és a kötelező szavazást. Ezt tartják a legnagyobb garanciának. És mivel itt összekötésbe kerülnek a koalíció álláspontjával, sietve le fogják vonni a konzekvenciákat s elmennek a lenzékbe.

— Gyilkosság volna tovább a koalícióban maradnunk — mondta ma egyik előkelő néppárti politikus. És kedvezőbb alkalom a kiválásra, mint most, amikor a függetlenségi párttal szemben a népjogok védelmének hangsúlyozásával tehetjük ezt, el sem képzelhető. A Barkóczy-esetnél természetesen nem kerestük a kenyértörést. Itt nem fogjuk kerülni...

Egyébként a katolikus népszövetségek alakítása is összefügg a választói jog kérdésében várható küzdelmekkel. A népszövetségnek ma már 78.000 tagja s 1200 vidéki szervezete van, különben pedig egészen a néppárt rendelkezésére áll. A népszövetség segítségére fog lenni a pártnak abban, hogy az általános választói jog életbeléptetése előtt, néhány hónap alatt százezernyi tömeget tanítsanak meg írni és olvasni. Minden faluban a pap és a tanító képviselője a népszövetségnek. Ezek pedig százával szállítják a néppártnak a szavazókat.

Az általános választói jog így mindenképpen a jövő fekete föllege gyanánt áll a látnatáron. Veszedelem és áldás is származhatik belőle, de az bizonyos, hogy az egész magyar politika más szint és más alakulást nyer általa. Reméljük, hogy a megrázkódtatások a viszonyok alapos tisztulását is maguk után fogják vonni.

A dánosi bűnpör.

Izgalmas tanukihallgatások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6.

A mai tárgyaláson folytatták a tanukihallgatásokat. A tanuvallomások között érdekes volt *Wrabecz Béla* postatiszt és *Oroszi Béla* kereskedő vallomása, akik szemtanul voltak annak a jelenetnek, amikor a kis *Lakatos Róza* a vonaton *Fogarasi* csendőrmester előtt leplezte a *Surányi* banda viselt dolgait.

Az elnök délelőtt fél tíz órakor nyitja meg a tárgyalást. Figyelmezteti a hallgatóságot, hogy véleménynyilvánításról tartózkodják, mert szentül szigorú rendszabályokat léptet életbe.

Wrabecz Béla postatisztet hallgatja ki a bíróság. Jelen volt annál a jelenetnél, amikor a vasúti kocsiban a kis *Lakatos Róza* vallomást tett *Fogarasi* csendőrmester előtt. Elmondja, hogy a csendőr szólította föl, hogy legyen tanuképpen jelen a kihallgatásnál.

Az elnök: Más is volt ott?

A tanu: Igen; egy kereskedő.

— Kényszerítés hatása alatt voltott a kis cigányleány?

— Nem. Sőt figyelmeztette a csendőr, hogy csak azt mondja el, amit látott, vagy hallott.

— Tessék itt előadni a kihallgatás lefolyását.

A tanu: Jegyzetéből olvassa vallomását. Elmondja a gyóni esetet, majd a dánosi vérfürdő történetére tér át. Hogy kik voltak a csárdában, kinek és milyen szerepe volt a gyilkosságokban, szép sorra elmondja. E beszédét azzal fejezi be, hogy Tuta a vérengzés után három helyen felgyújtotta a csárdát.

Wrabecz Béla utána *Oroszi Béla* kereskedőt hallgatja ki a bíróság. Ő volt a másik tanuja *Lakatos Róza* vallomásának. Arra emlékezik csak, hogy a kis cigányleány Tutát úgy emlegette, mint akinek főreája volt a büncselekményekben.

Az elnök: A csendőr faggatta a leányt?

A tanu: Nem. A leány e beszéd formában vallott.

Hajós József pusztavacsi korcsmáros a következő tanu.

Az elnök: Ismeri ezeket a cigányokat?

A tanu: Néhányat ismerek közülök.

Elmondja a tanu, hogy négyen vagy öten ezek közül a cigányok közül a dánosi gyilkosságot megelőzőleg néhány nappal az ő korcsmájában voltak. A gyilkosság után megfordult a dánosi korcsmában és látta a holttesteket.

Hajós József tanu férjével megegyezően elmondja, hogy a dánosi gyilkosságot megelőző este a cigányok közül öten-hatan megfordultak a korcsmában és egy liter bort ittak. Néhányat felismer közülök.

Falkai Sámuel dánosi korcsmárosné elmondja, hogy a gyilkosság előtt mintegy másfél héttel jártak nála cigányok. Tökár sűrűn megfordult nála. Felismeri *Balog Jánost* is, majd *Buerhez* érve, határozottan állítja, hogy az alacsony cigányasszony szappant vásárolt nála.

Kolompár Buri: Elveszi az isten a szemvilágát, ha hazudik. Minek kellett volna nekem a szappan? (Derűtség.)

A tanu *Kácsira* is ráismer, ez azonban hevesen tiltakozik felismerése ellen. Azt állítja, hogy abban az időben *Kiskőrösön* volt.

Lakatos Róza dönti el a tanu és a cigányleány között keletkezett szóváltást azzal, hogy *Kács* határozott állítása szerint csakugyan *Kiskőrösön* volt.

Több védő *Lakatos Róza* eddig tett valamennyi vallomásának a felolvasását kéri, mint-hogy azok között ellenmondások vannak.

Az ügyész ellenzi a felolvasás elkendelését.

A bíróság visszavonul, hogy határozzon az indítvány fölött.

Szünet után a bíróság kihirdeti a határozatot, amelynek értelmében elutasítja a védők indítványát. A védők ez ellen semmisségi panaszt jelentenek be.

Az aradi román klub

A képviselőház felfüggesztette az aradi román képviselő mentelmi jogát.

A belügyminiszter nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6

A képviselőház mai ülésén határozta az aradi román klub megalakítása miatt megindított vizsgálat ügyében. Tudvalevően az aradi rendőrség vizsgálatot indított az aradi román képviselők ellen, akiknek a mentelmi jogát ma a képviselőház hosszas vita után felfüggesztette.

A vitáról ezeket jelentik:

Az aradi nemzeti pártkör miatt támadt mentelmi ügyben folytatták ma a vitát. *Kálosi József* volt az első felszólaló. Adatokat közöl arról, hogyan alapították az aradi klubot.

Felkiáltások a nemzetiségiéknél: Ne denuncialjon! Nem igaz, amit mond!

Kálosi József: Az aradi pártkör folytatóság és tervszerű kiegészítése a régi komiténak. A klubhelyiségben romániai térképek és izgató könyvek vannak. A klubban konventikulumokat tartottak. A memorandum pörben nyilvánult tendenciákat akarják folytatni. Be kell szerezni az irásokat.

Felkiáltások: Legalább látjuk, ki denuncial.

Kálosi József: A román képviselőcsoportát nyomattak, amelyet itthon és Romániában terjesztenek titokban. Elfogadja a mentelmi bizottság jelentését.

Maniu Gyula: Visszautasítja a pártját ért meggyanúsításokat. Nagy Dicsőnek az: a kifejezését, hogy mi politikai parasiták vagyunk, méltatlan vádnak mondom. A mi lelkiismeretünk hivatott annak megítélésére — mondja — helyes-e a mi politikánk. (Zij.)

Zakariás János: Nagyon rossz bírósági!

Elnök: Nem tűri, hogy a szónokot, aki súlyos megtámadás ellen védekezik, közbeszólásokkal zavarják.

Maniu Gyula: Tiltakozik az ellen, hogy a nemzeti párt hazaáruló munkát folytat. Amikor az inkriminált eset történt, *Oncu* képviselő Mentonban volt, *Goldis László* pedig Budapestben feküdt betegben. *Kálosi* előadása egyszerű dajkamese.

Nagy Dicső: Fölreértett szavak helyreállítására címén szólal fel. Azért nevezte a nemzeti párt képviselőket parazitáknak, mert a pártnak nincs programja s csak az elhullatott morzsákból tengődnek.

Hodza Mán: Nem fogadja el a mentelmi bizottságnak az: a javaslatát, hogy az aradi nemzeti párt képviselői mentelmi jogát felfüggeszessék. Veszedelemes precedens volna, ha az aradi rendőrség intézkedését jóváhagynák.

Andrassy Gyula gróf belügyminiszter: A képviselőháznak abban kell állást foglalnia, vajon van-e zaklatás, vagy sem abban, megtörtént-e vagy nem a bűn. Itt nem történt az, hogy székatura látszatával állásunk szemben. Vagy egyesületeiről, vagy oláh párt-

alakításról van szó. Mind a két eset ellen van tiltó jogszabály. Az első ellen az egyesületi törvény, a második ellen Hieronymi ismeretes rendelete. A bíróság majd eldönti, hibás-e a képviselők, vagy nem. Kéri a mentelmi bizottság javaslatának elfogadását.

A képviselőház elfogadta a mentelmi bizottság javaslatát s így kiadta a román képviselőké, akik fölött most már az aradi kihágási bíróság fog bírálkozni.

A főkapitány-szinikritikus.

*

Budapest tudós főkapitánya, az erkölcsök kitűnő őre, Boda Dezső nem elégedett meg azzal a hatáskörrel, amit itten és a belügyminiszter kegyelmeiből élvez, hanem szinikritikus babérokra vágyott. És szinikritikát írt. Nem egyet, nem is ötöt, hanem mindjárt egész kötet szinibírálatot. A főváros erkölcséről szóló most megjelent évkönyvében nagy helyet szentel a színházaknak és többek között a következő kedélyes kritikát kockáztatja meg:

„Szinhdzaink is javarészt a kor erőt-cismusának hatása alatt állanak. Kivált magánszínházainkban vannak néha olyan művek műsorán, melyek a régi harmonikus, díszkrét világ embereit csak megbotránkoztatják volna.“

Bár úgy nyerném meg a szombati főtombola legértékesebb darabját, hogy ebből rendszer válik a közel jövőben. A színházi kritikusok jussát sem engedik a maguk jussát és így gondolkodnak: „Ha te ütöd az én zsi... azaz színházamat, akkor én is kritizálom a te rendőrdet.“ És meg is kritizálják. Például így:

A szocialisták.

Ma este Ormos Ede dr. szocialista ironak „A szocialisták“ című drámáját adták az aradi kihágási színházban. A közönség teljesen megtöltötte a színházat, mert kéjelegni akart Péka László rendőrkapitánynak (akit Hunyady József személyesített) csuf elmúlásában. A darab meséjét nem érdemes elmondani. Mert hiszen ebben a darabban nem is a mese, a cselekmény a fontos, hanem az, hogy a rendőrséget leleplezi. És ennek örül a publikum, mert a rendőrök tulkapásai már tűrhetetlenek. Napirenden van például, hogy a rendőrök késő éjjel házkutatást tartanak olyan parasztlakásokban, amelyről tudják, hogy a férj nincs otthon és órák hosszúig tartózkodnak ott. A följelentéseket a főkapitány a következő indokolással utasítja el: A rendőrök eljárása nem ütközik szabályokba, mert minden rendőrnek joga van bármikor tapogatózni, puhatózni és nyomozni. Ilyen körülmények között persze nem kell csodálkozni, ha a közönség tombolt, amikor Péka László főkapitány föbelőtte magát. Mert kérem... és így tovább...

Az orgazda.

Ma délután rendkívül izgalmas jelenet történt az Andrassy-téren. Mihasznos András rendőr mázsás izzadságcsöppeltől borítva cipkedett egy munkással és bár a dzsiu-dzsiu minden eszközt igénybe vette, mégse birt vele. A munkás folytonosan ezt kiáltotta:

— Meg akar gyilkolni, pedig ő a bűnös.

Egy színházi kritikus, aki éppen arra haladt, figyelmes lett erre és megkérdezte a munkástól:

— Mert bántja magát ez a rendőr?

— Mert amikor letartóztatott, elárultam a főkapitánynak, hogy amiket loptam, azt ennek a rendőrnek adtam.

— Szóval, ő a maga orgazdája.

— Én nem vagyok orgazda, — jelentette ki zordonan a rendőr.

Ez azonban mit sem használt, mert a kritikus intett az arra haladó Kulcsár hajos színésznek, akinek a segítségével sikerült a rendőrt a színházi

törvényszék elé állítani. Itt *Birdallathy* Kázmér kritikus vádat emelt ellene orgazdaság miatt. A színházi bíróság tanácskozás mellőzésével a következő ítéletet hozta:

A színházi törvényszék büntösek találta Mihasznos Andrást orgazdaság bűntettében és ezért rangvesztésre ítélte.

INDOKOK:

Igaz ugyan, hogy az orgazdaság nem bizonyult be ellene, de mégis el kellett marasztalni, mert akinek olyan orra van, mint Mihasznosnak, annak nagyon nehéz — orgazdának nem lenni.

Bojár.

A végtelen pör.

Még mindig a Polónyi-ügy.

A leleplezett békekisérlet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 6.

Lengyel Zoltán nyilatkozik, Polónyi Gézárt rehabilitálni akarják, tippelnek a Kuria döntésére: egyszerűen még mindig a Polónyi-ügyért izgul a világ. Ez az izgatottság azonban úgy látszik Lengyel Zoltánnak nem ártott meg, mert vaskos könyvben akarja kiadni elmondani valóját. Polónyi ellenben a képviselőházban ma csodálkozását fejezte ki afellett, hogy „bele nem döglött“ az ügybe.

A Polónyi—Lengyel-ügy hullámai ma így csapkodtak:

(Lengyel Zoltán az ítéletről.)

Lengyel Zoltán dr. országgyűlési képviselő ma egy fővárosi újságíró előtt többek között a következő kijelentéseket tette:

— Az esküdtek verdiktja a rágalmaszra vonatkozó kérdést illetőleg egyhangulag „nem“ volt. Ekkor a két Polónyi barát esküdt kérelmet kezdte a többi esküdteket, hogy kár volna Polónyit tönkretenni. Legalább becsületsértés miatt kellene engem elítélni, hiszen ez esetben ugyanis csak csekély pénzbüntetésről lesz szó. A verdikt kihirdetése után nekem két esküdt gratulált is a teremben. Mikor aztán a bíróság kihirdette az ítéletet, maguk az esküdtek sápadtak el a legjobban.

A bíróság helytelenül járt el, a mikor egy kérdéssel szemben négy kérdést tett fel, mert a cikk csakis Polónyi, mint törvény által alkotott testület tagja ellen elkövetett rágalmaszást tartalmazhatott és semmi egyebet. Azért fogalmaztam a cikket így, hogy sajtópör esetén Polónyi becsületsértéssel marasztaló ítélettel ki ne máshasson. Hiszen maga Polónyi Géza jelentésében szintén csakis rágalmaszással vádol. A bíróság tehát helytelenül tette fel a kérdéseket. Az is bizonyítja ezt, hogy az ügyesség semmisségi panaszt jelentett be. A lakús esküdtek pedig félrevezetve a négy kérdés által, helytelenül fogták fel a dolgát, mikor a *kecske és a háposzta álláspontjára* helyezkedtek, mert a jelen esetben nem az volt a feladatuk, hogy engem egy kevésbé súlyos vádban marasztaljanak, hanem azt kellett megállapítani, igazat írtam-e, vagy nem?

A koalíciós lapok egy része azt a valótlan állítást kockáztatja meg, mintha nekem elég bizonyítékom nem lett volna. Röviden rámutatok ama tényre, hogy már a vizsgálat kezdetén a következő dolgokban terjesztettem elő megdönthetetlen bizonyítási anyagot és pedig: A hirdetési ügyben, a személtügyben, bordélyházak engedélyezése és kéjnök sarcolása, a városi és villamos vasutak, a Duna-

gőzhajózás, a Gachwindt gyár, tisztviselői kinevezések pénzért árulása, a marhabizományosoktól való megvesztegettetése, az István-uti szanatórium, a harmadik villamos világítási telep, végül a Beke Erzsébet fele zsarolás és a Schönbergerné fele kémkedés.

Aki becsületét keresi, az erre a bünyajstromra kitarja a mellét és követeli a bizonyítást. Polónyi Géza azonban minden módon tiltakozott a bizonyítás ellen, felfolyamodta a vizsgálóbíró megengedő végzését, sőt nem restelt 1907. június 29 én vizitálni az ügy vádtanácsi előadóójánál sem. Csak hogy a Halmos féle vád bizonyítási anyaga azon szűk keretre szorítassék, amelyre ő előre készült. A törvényszék előtt ezen a területen is óriási új bizonyítási anyagot mutattam be. Ezt sem engedték meg és még így is az esküdtek egyhangu határozatával nyertem meg a csatát. Ha pedig összes indítványaimnak helyt adnak, az egész világ elszörnyülködött volna a rettenetes bűnhalmazaton, amely az ő lelkét nyomja.

Ezek a bizonyítékok azonban megvannak. El is vannak raktározva és ha a Kuria nem fogja az ítéletet megsemmisíteni, módot fogok találni arra, hogy egy legalább 300 nyomtatott oldalas hiteltelen feltárjam az ő egész élettörténetét és a Kigyó utca 5. számú ház rejtelmét.

(Ováció a parlamentben.)

Polónyi Géza ma délelőtt megjelent a képviselőház folyosóján, ahol a függetlenségi pártnak hozzá húzó tagjai nagy ovációban rászegették. Számosan hozzácsücsköltek és gratuláltak a bíróságnál kapott elégtételért.

Polónyi azt mondta, hogy igen izgalmas napja voltak.

— Csodálom, ugymond, hogy bele nem döglöttem. Remélem, Vázsonyi maga sem fogja mondani, hogy ezen a nagy munkán valami sokat kerestem volna.

Simkó József beszéde közben Polónyi bement az ülésterembe és elfoglalta a helyét. A függetlenségi párt és a néppárt egy része zajosan, tüntetően megéljenek a volt igazságügyminisztert, csak az alkotmánypárt tagjai ültek némán és fagyos nyugalommal nézték az óvációt.

Szünet közben a folyosón Polónyi kétszer is találkozott *Andrássy* belügyminiszterrel, de ez — úgy látszik — nem akart tudomást venni volt kollegája jelenlétéről és szó nélkül haladt el mellette.

(A meghiusult béke.)

A P. L. holnapi száma, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a következő pikáns eseményről ad hírt:

Zsitvay elnök tudvalevőleg szombaton felszólította a feleket a békés kiegyezésre. Vasárnap délután, az ügyész ismeretes leleplezése után, az ügyész kezdeményezésére *kompromisszum jött létre a felek között*. E kompromisszum szerint a pört mindkét oldalról rövid nyilatkozatokkal befejezik. A hétfői tárgyalás elején bejelentené *Balás* ügyész, hogy az ügyesség egyetértőleg a magánvádlóval elejétől kezdve elfogultnak tartotta a budapesti esküdtszéket és miután ebbeli véleményüket az eddig lefolyt tárgyalás megerősítette s a magánvádló ettől a bíróságtól teljes elégtételt nem vár, úgy ő, mint az ügyesség *visszalép az ügy folytatásától*. Polónyi Dezső, mint Polónyi Géza megbízottja csatlakozott volna ehhez a bejelentéshez és hozzátette volna, hogy az a bánásmód, melyben őket Zsitvay elnök részesítette, lehetetlenné teszi, hogy igazukért továbbküzdjenek. Végül *Vázsonyi* Vilmos, Len-

gyel védője nyilatkozott volna oly értelemben, hogy az egész eddigi bizonyítási eljárás az ő nézete szerint sem elegendő és helyes alap akár a felmentő, akár a marasztaló ítéletre. Ezek után a felek elhagyták volna a tárgyalási termet. Időközben azonban Polónyi úgy látszik értesült arról, hogy az esküdtek az egyik kérdésre okvetlenül igennel felelnek, *hétfőn reggel megmondotta a dolgot* és dacára annak, hogy a kompromisszumot írásba foglalták, tudatta Vázsonyival, hogy ő minden körülmények között ítéletet akar. Így azután fuccsba ment a béke akció.

A szökevények városa.

(Párbeszéd egy aradi terrazon.)

Arad, május 6.

- És a Barossai Adolf?
- Az is. Az unokafivérem kapott egy anzikarkártát Drezdából, amelyen azt írja, hogy hajnali három órakor egy aradi ur társaságában látta pezsgőzni.
- Hallott még valakiről?
- Hogyne. Ebben a városban kétféle emberek vannak: akik már megszöktek . . .
- És akik eztán fognak megszököni. Ismerem az ilyen szellemességeket.
- Téved. Olyanok, akik e nélkül is megtudnak élni. De kinek telik ilyesmire. Az emberek többnyire szökönek.
- Például?
- Hát a Sár Duci, a Sár I és unokanővére cégtől.
- Az? Ma délelőtt láttam a Lloydban. Beszéltem is vele.
- Akkor az nem volt a Sár Duci. Valószínűleg fogadott egy hozzá hasonló embert, hogy az itt maradjon, amíg ő az Ordögszigetre megy.
- Furcsa guszton. Mért megy az Ordögszigetre?
- Ezt sem érti? Onnét többnyire ártatlanul szoktak visszajönni az emberek. A Duci is azt hiszi, hogy így kiszabadul a fél millió korona angazsámból.
- Fél millió angazsámban. — hogy lehetett annak egy fél millió angazsámban. Hisz annak már a Arajcáros rikkanos se hitelezett!
- Maga nem érti ezt. Az ember felmegy a bérzére, ott találkozik az öreg Kobra-kal. Az öreg Kobra-kal megfogja: „Testvér, nem vesz egy kis angazsámbát?” Az ember azt feleli: „Most ép nincs rá szükségem, de a maga kedvéért veszek.” „Mennyit adhatok?” — kérdezi az ósz Kobra-kal. „Hát mérjen ki belőle vagy egy fél milliót.” Az ember aztán fogja az angazsámbát és kimegy vele a zöldfoki szigetekre vagy Grönlandba.
- Azt hiszem, maga is kevés angazsámbát szonnázott, mert nem tudja mi az. Az emberek különben se a bérze miatt szökönek meg, hanem a zsírás-ínség miatt.
- Hogy érti ezt a valamit?
- Egyszerű. Nem veszi észre, hogy a legkipróbáltabb, derék zsírások sorra kipusztulnak? Az egyik meghal, a másik paralízisbe esik, a harmadik elfelejti a nevének kezdőbetűit írni, a negyedik kis-koruvá lesz, az ötödik kivándorol . . . Az ember lassanként azt veszi észre, hogy nincs, aki hajlandó lenne egy háromezer koronás váltó hátlapján helyet foglalni. Az utolsó zsírás Sun Jáfel bácsi volt, akinek az aláírását a bankok már egy kilométernyirel visszautasították. Hát lehet ily országban élni? A múlt héten legalább harmincketten szöktek meg Aradról.
- Hát akkor isten áldja meg. Aprópó . . . azt hiszem este nem jöhetnek a dominó mellé.
- Igen . . . hát maga is.
- Magától értődik. Megszököm. Elvégre ezzel tartozom a társadalmi állásomnak.

— Igaza van. De mondja, mi lesz ennek a vége?

— A vége? Az utolsó előtti ember, aki kerek-
ket old, távozás előtt átadja a gázorák kulcsát a polgármesternek s azt fogja mondani: „Majd srófolja le a gázt, ha maga is megszökök.”

Robotos.

Megszűnő román iskolák.

Az aradi zsinat érdekességei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Az aradi görög keleti román egyházmegyei zsinat a mai napon is folytatta vasárnap megkezdett tanácskozásait. E tanácskozásokat szokatlanul nagy érdeklődés kíséri, különösen azért, mert az Apponyi-féle új népoktatási törvény életbelé-
pése óta ez az első aradi egyházmegyei zsinat. E törvény hatásaként az egyházmegye életében sok érdekes jelenség merült fel. A zsinat legutóbbi tanácskozá-
sain különösen heves vitát produkált a román ismétlődő iskolák ügye, melyre nézve a zsinat elhatározta, hogy azokat, mivel az új törvény bennük a magyar tanítási nyelvet teszi kötelezővé, meg-
szünteti.

A zsinat tanácskozásairól, melyek között interpelláció alakjában Manegucza Miklós marosvásárhelyi esperesnek évek óta huzódó és a képviselőház előtt is tárgyalt ügye szintén szerepelt, folytatólago-
san itt adjuk tudósításunkat:

A felelősségre vont szentszék.

A marosvásárhelyi esperesnek, Manegucza Miklósnak ügyében tudvalevőleg ezelőtt egy évvel hozott ítéletet az aradi szentszék. Manegucza ugyanis heves hangú brosúrát írt a nagy-szebeni metropolita ellen, amit különféle vádak kal illetett. A metropolita ekkor elmozdította állásától Maneguczát, aki erre jogorvoslatért a közoktatásügyi miniszterhez fordult. Bánffy Dezső báró ekkor interpellációt intézett a képviselőházban Apponyi Albert gróf közoktatás-
ügyi miniszterhez a Maneguczai-ügy miatt. A miniszter kijelentette, hogy a metropolita ítéle-
tét megsemmisítette és az ügyben való ítélke-
zésre az aradi szentszék delegálta. A szent-
szék egy esztendővel ezelőtt megerősítette a metropolita ítéletét anélkül, hogy Maneguczát kihallgatta volna. A miniszter azonban nemrég súlyos alaki hiba címén megsemmisítette a szentszék ítéletét.

A zsinat mai ülésén Popp György dr. in-
terpellációt intézett Papp I. János püspökhöz, a zsinat elnökéhez, hogy van-e tudomása arról, miszerint a kormány az aradi szentszék ítéletét alaki hiba miatt megsemmisítette és ha igen, hogyan követhetett el a szentszék ilyen súlyos hibát, amely a kormánynak beavatkozásra adott alkalmat.

Az interpellációra nyomban felelt Papp püspök és kijelentette, hogy a zsinat folyamán válaszolni fog és megindokolja a szentszék el-
járását.

Beszüntették az ismétlődő iskolákat.

Az iskolai bizottság jelentéséből között különösen nagy vitát keltett Georgia János előadó-
nak az a jelentése, mely az ismétlődő iskolákra vonatkozólag azt a javaslatot teszi, hogy a szent-
szék ajánlatai bár, de vegye tudomásul az új népoktatási törvény ama rendelkezését, mely

szerint az ismétlődő iskolák előadási nyelve ezen-
tul a magyar. Az előadó jelentése után Goldis László heves beszédben szólalt fel a javaslat ellen. Lehetetlenség, — ugymond — hogy maga az egyház váljék magyarosító eszköz és tart-
son fenn olyan iskolákat, melyeknek előadási nyelve a magyar. Rotariu Pál (Temesvár), Lá-
zár Kornél (Nagyhalmagy) és Opreán Nestor dr. (B.-Komlós) szólaltak még fel, mindannyian az előadó javaslat ellen, mire a zsinat egyhan-
gulag elhatározta, hogy ismétlődő iskolákat az egyház többé nem tart fenn.

Gyűjtés a román iskoláknak.

Az iskolaügyi bizottság jelentésének ma délutáni tárgyalásán szóba került azoknak az iskoláknak ügye, amelyeknél a tanítói fizeté-
seknek az új népoktatási törvényvel megsza-
bott minimumig való kiegészítése az egyház-
községektől nem telik. Az aradi egyházmegyé-
ben is van vagy háromszáz ilyen iskola. A zsi-
nat elhatározta, hogy létesítsenek egy nagy is-
kola alapot és ebből egészítik ki ezeknek a tanítóknak fizetését, nehogy azok az iskolák túrni legyenek kénytelen a kormány beavat-
kozását. Hogy ezt az alapot közadakozásból vagy másképpen létesítsék, annak megbeszélé-
sére holnap a zsinat tagjai külön konferenciára gyűlnek össze.

A zsinat ezután elhatározta, hogy két év múlva, amikor száz esztendeje lesz az aradi román papnevelő és tanítóképző alakításának, nagy ünnepeket fognak rendezni és meg-
iratják az intézet történetét.

A hódmezővásárhelyi egyház ügye.

Az egyházi bizottság jelentésének tárgya-
lása közben nagyobb vitát provokált a hód-
mezővásárhelyi görög keleti román egyház ügye. Ennek az egyháznak hível ugyanis nagyrészt megmagyarosodtak, amiért is a kultuszminisz-
terium felhívta az aradi szentszékét, melynek hatáskörébe ez az egyházközség tartozik, hogy rendelje el Hódmezővásárhelyen a magyar nyelv és a magyar liturgia alkalmazását. A szentszék ezt mindannyiszor megtagadta, kije-
lenteve, hogy az egyház nyelve: a román. A kormány azonban hivatkozva az egyházközség néhány pecsétjére, melyeken görög betűs felírás van, azt állította, hogy ez az egyház önálló görög-keleti egyház és tárgyalásokat folytatott a karlócai szerb patriarkátussal, hogy a vásár-
helyi egyházat, az önálló görög keleti magyar egyház létesítéséig oda csatolják.

A zsinat most utasította a szentszékét, hogy a kormány előtt történelmi adatokkal bi-
zonyítsa be az aradi egyházmegye jogát a vásárhelyi egyházközségre, melynek alapítólevelé-
ben is benne van, hogy azt görög keleti román hívek létesítették és tiltakozsék annak az egy-
ház keretéből való kiküszöbölésére.

A zsinat tanácskozási holnap délelőtt folytatják.

TANÜGY.

(*) A tanítóegyesület közgyűlése. Az Arad-
vidéki Tanítóegyesület 1908. május hó 16. és 17-én Aradon, a községi polgári iskola (Weitzer János utca) nagytermében rajzkilál-
tással kapcsolatosan tartja 88. ik rendes köz-
gyűlést. A közgyűlés sorrendje: Május hó 16-án (szombat): 1. Délután két órakor elő-
értekezlet, melynek tárgyai: Az évi rendes közgyűlés tárgysorozatának megállapítása. A pénzügyi és könyvtári megvizsgáló bizottságok kiküldése. Indítványok. 2. Délután három óra-
kor rendes közgyűlés. Tárgysorozata: Elnöki megnyitó. Jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. Évi jelentés. Az ÁVTÉ. konviktusáról szóló jelen-
tés. Györgyi Kálmán, az országos iparművészeti társulat igazgatója, gyakorlati tanításban be-
mutatja a népiszkolai rajztanítás új módszerét.

A rajzkiallítás megnyitása. Este 8 órakor ismerkedési estély a Kovács és Novotni vendéglőben. Május 17 én. Reggel 8 órakor a közgyűlés folytatása.

A T. HÁZBÓL.

Az alárendelt nők.

Ama komoly argumentumok mellé, amelyek a feminizmus jogosultságát erősítik, méltán sorakozik Simkó Józsefnek a parlament mai ülésén elmondott beszéde. A képviselő ur, aki polgári foglalkozására nézve polgári iskolai tanár, azt a világrongató, eddig ismeretlen igazságot találta ki, hogy a nők alárendelt helyzetben vannak és hogy a főiskolákban megszorítják a gyengébb nemhez tartozókat. Az ékesszólásáról közismert honatyja azt akarta mondani, hogy az egyetemen megszorítják a nők számát és bárha halomszámba heverték előtte a fehér kutyanyelvek és bár hetekig magolta a tíz perces beszédet, a szónoklás még sem ment simán. Egyet azonban meg kell vallani: Simkónak ólasi sikere volt mai felszólalásával. A honatyák az oldalukat fogták egy-egy kiszólása után és jobbra-balra röpkedtek a humoros megjegyzések. Ebből megjósolhatjuk, hogy a közel jövőben a választói jog reformjának tárgyalásánál csak az ilyenféle beszédek tarthatnak sikerre számot:

A szónok: Tisztelt Ház! Azt kívánom röviden megindokolni, miért vagyok én híve annak, hogy a választói jog a nőkre is kiterjesztés. Az állam legfőbb törekvése abban csucosodik ki, hogy idegenbe szakadt véreink helyébe új nemzedéket termeljen. Már most mi történik, ha az asszonyaink felmondják az odaadó engedelmességet és sztrájkba lépnek?

Egy kopasz Herkules: Magánál megtörténhetik, de nálam nem. (Zajos derűtség.)

Felkiáltások: Hát kellett ez neked?

A szónok: Sajnálom, hogy a legszűkebb eshetőséggel is számoló kijelentésem nem a kellő komolysággal fogadják. De tovább megyek és egy erősen gyakorlati szempontot hozok fel. Valljuk be őszintén, hogy az az állítás, mintha a választásokat „a polgárság szabad meggyőződése” irányítaná, közönséges hazugság. A nőknek eddig is nagy befolyásuk volt a férfiakra...

Egy hang: Nono! Talán megfordítva.

A szónok: a politikai állásfoglalás tekintetében. Szeretném látni, ha Vízgy Gábor igen tisztelt képviselőtársamra a kedves neje ráparancsol, hogy ne merje azt a csupa rokkantakból álló kormányt támogatni, lesz e neki bátorsága a további mamelukságra. Vagy ha az a szép asszony, akit tegnap láttam a korzón Strebinszky Cézár képviselő ársammal, határozottan kijelenti neki, hogy közöttük mindennek vége, ha nem lép a fiatal és tehetséges balpártiak kösés, kérdem öiököt, t. Uraim, melyikük volna képes nemet mondani.

Strebinszky Cézár: Majd megbolondultam!

A szónok: Míg ha a nők is választójogot kapnának, nem hiszelegnének, fenyegetőznének és parancsolnának nekünk a politikában. De van még egy megismerésre méltó argumentum. Ama elfajult harcok láttára, amelyek a közelmúltban itt oly féktelenül dúltak, sokszor törtém a fejem azon, mi az oka annak, hogy a kormány és az ellenzék között oly áthidalhatatlan ellentétek vannak. És hosszas gondolkodás után leszűrtem a tanulságot: azért, mert itt csupa egyneműek ülünk, akik — sajnos — vonakodunk egymásból kezeledni.

Egy maliciózus képviselő: Ni, a ki: Moltke!

A szónok: De tisztelt Ház, képzeliék el

azt az üléstermet szőke és barna bájos női fejekkel és ragyogó toalettekkel, a nőkollegák csábító, megvesztegető mosolyával. És ha Török Zsolt képviselőtársam a legdühösebben fogja ordítani vádjait a miniszterelnök ur felé, amikor az indulatok a forrpontra fognak hevülni, a nagy zamon keresztül egy lágy női hang így fog szólni:

— Zoltikám, ugyan ne izélj!

Akkor a szenvedélyek mintegy varázslásra elillenek és a béke örömmámorában fogunk egymás karjaiba borulni. Ezek után t. Ház, azt hiszem, mindnyájan követelni fogjuk a nők választói jogát, hogy mi is azt választhassunk, amit akarunk.

A szónoknak még igen sok mondani valója lett volna, de az erőszakos elnök megvonta tőle a szót.

Az állami tisztviselők a főispánnál.

Arad lakbernyomorusága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Az állami tisztviselők országos egyesületének aradi köre, a választmány határozatához híven, most, az 1908. évi költségvetés országgyűlési tárgyalásának külsőben újra *Wekerle* Sándor miniszterelnök elé járul. Azért keresik fel a miniszterelnököt, hogy meggyőzzék őt végre arról, hogy az államnak Aradon élő alkalmazottjai, az aradi lakásbér viszonyok következtében valóságos szűkösségekben szenvednek. Holnap küldi fel az aradi kör elnöksége azt a kérvényt, melyben megdönthetetlen és elmentmondást nem tűrő hivatalos statisztika alapján mutatják ki, hogy az aradi állami tisztviselők, ha csak a legszerűsebb igényekhez szabott és a hivatalokhoz normális tavolságra eső lakásban akarnak is lakni, kénytelenek az államkincstártól élvezett és a tényleg fizetett lakbér közli különbözetet, átlagosan száz és négyszáz korona között megosztó összeget, a tisztességes megélhetésre is alig elégséges alapfizetésükből pótolni.

E-dekesek és beszédek ezek a számok, melyek mindenekelőtt azt a tényt igazolják, hogy a magyar társadalomban az állam tisztviselői is olyan életmódot kénytelenek folytatni, mely nem felel meg jövedelmüknek, tehát erjükön felül költenek s anyagi zavarokkal küzdenek az egész életen át, még pedig a saját hibájukon kívül. Ezt bevallják az aradi állami tisztviselők leplezetlenül.

Kimutatják a miniszterelnöknek felküldendő kérvényben, hogy Aradon kétszázötven állami tisztviselő közül csak nyolc, tehát csak három százalék, fizet kevesebb lakbért, mint amennyit az államtól élvez, huszonegy teljesen elfizeti lakbérilletményét, kétszázhuszonegy pedig sokkal többet kénytelen lakásra költeni az aradi lakásviszonyok következtében, mint amennyit őt a törvény szerint az állása után megilleti. De még azt is tudnunk kell, hogy sokan egyszobás lakásban laknak s ezt az egy szobát megosztják negyed, hatod, sőt nyolcad magukkal.

Hogy az állam még a maga tisztviselői körében is milyen egyenlőtlen mértékkel mér s a tisztviselői hierarchia körén belül milyen igazságtalan megkülönböztetéseket eszközöl egész nagy osztályok hátrányára, azt misem bizonyítja élesebben, minthogy Aradon az állami tisztviselők a vasúti alkalmazottak és a

katonatisztekkel szemben sokkal kedvezőlebb lakbéréket élveznek.

A főispán lakbérére	1400 korona.	(Minhárom tisztviselő)
Az üzletvezető	1600 "	(ugyanazon fi- zet. fok. van.)
A vezérőrnagyé	2072 "	

És így van ez az összes rang és fizetési osztályokon végig.

Az adótárnak lakbérére 700 korona.

a főellenőr " 1100 "

az őrnagy " 1500 "

a bírósági írnok " 420 "

a vasúti hiv. " 640 "

a hadnagy " 744 "

Ezek a számadatok természetesen mind csak Aradra vonatkozólag bírnak érvényességgel.

A miniszterelnöknek benyújtandó kérvény még rámutat arra a közismert tényre is, hogy Aradon ha nem is magasabbak, de legalább is oly drágák a lakások, mint Kolozsvár, Pozsony, Temesvár és Zigrában s e városok már tavaly részesültek lakbérpótlékban.

Az Aradon fizetett lakbérékről szóló és a kérvényhez csatolt hivatalos kimutatás szerint:

Két szobás lakás: a) Belvárosban: 650 kor. b) Sarkadkülvárosban 550 kor. c) Erzsébetvárosban 550 kor. d) Újtelepen 550 korona.

Négy szobás lakás: a) Belvárosban 1600 korona; b) Sarkad külvárosban 1200 korona.

Hat szobás lakás: A Belvárosban 2400 korona.

A házbérek rettenetes módon emelkedtek az utolsó egy esztendő alatt, a mi az 1908. évi házbéradó kivételéhez szükséges bevaliási levek végösszegéből kitűnik.

Bevallottak: 1908. évre 4 431.613 korona házbéradó jövedelmet, míg 1907 ik évben a bevallott házbéradó összege 4 079.805 koronára rugott. Az egy évi házbéremeelkedés tehát 351.808 Koronát tesz.

Az aradi állami tisztviselők mindezek alapján azt kérik, hogy őket a miniszterelnök a kilencven százalékos lakbérpótlékba sorozza.

Hétlőn az aradi kör képviselőjében *Szigeti Elek* számtanácsos, *Jánossy Győző* jószágigazgatóhelyettes és *Schweigert Péter*, az aradi kör titkára tisztviseltek *Károlyi Gyula* gróf főispánnál és arra kérték, hogy vegye pártfogásába kérelmüket. A főispán behatóan tárgyalta a kérdést a küldöttséggel és minden részletkérdés felől informáltatta magát. Megígérte, hogy jövőhéten Budapestre utazik s elfog járni a miniszterelnöknek, aki bizonyára teljesíti az aradi állami tisztviselők jogos kérelmét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Arad mozgófényképben. A közönség állandó nagy érdeklődésével találkozik az *Uránia* színház pompás aradi felvétele, mely kitűnően sikerült mozgófényképben mutatja be az aradi korzót vasárnapl. diszes közönségével, a Szabadság-teret és az aradi várból mutat be rendkívül érdekes és mozgalmas jeleneteket. A speciális helyi vonatkozású és mindenkit érdeklő mozgófénykép egész héten át műsoron marad.

* Nagy párisi estély az Urániában. Három este, pénteken, szombaton és vasárnap 10 órakor kizárólag felbőgőknek bemutatja az *Uránia*-színház a legújabb párisi mozgófényképeket. A decens pikantériák kedvelői pompás műsorban gyönyörködhetnek ezeken az estéken.

* Az *Uránia*. A hősiesség önfeláldozásának, halált megvető szerelmének ideális szép költeménye az a kép, melyet az *Uránia* színház mostani műsorán láthatunk. Háboru van. Fontos jelentést visz egy katona a főhadiszállásra. Az ellenség meglepi, életveszélyesen megsebesül s csak annyi ereje van, hogy egy url háznál megbuzhassa magát földözöl elől. A jelentés azonban a csata sorsára döntő. A ház urdjének lánya, aki maga is rajongó honleány,

nem sokat gondolkozik, lóra kap és ágyudörgés, repülő gránátok között rendeltetési helyére juttatja a jelentést. A hősérem a neki jutalmul adott vitézségi érmet a sebesült katonának viszi el, akinek még ezen felül, mint szerelmes híves borul koblére. A témájánál fogva az érdekes képet a bámulatos élethűség jellemzi. Visszafojtott lélekzettel lesi a fejleményeket a néző és a végén tapsban tör ki a lelkesült publikum.

* Bárány Splényiné — Freystädter Flóra szenzációs könyve: Életem, színelmeim, szenvedéseim. E niékiratai a közismert pesti excentrikus, volt milliomosnőnek, ki még néhány év előtt fejedelmi vagyonnal rendelkezett s azóta rendőri felügyelet alá került. A könyvben, amelyben arisztokráciánk ismert alakjai szerepelnek, megrázó élethűséggel és kimélettel nem ismerő igazsággal van megírva a férfias nő szerelmi kalandjai és züllésének utja, valamint az eltékozott milliók története is. A csinosan kiállított kötet ára 2 korona. Vidékre a pénz előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel 2 korona 20 fillér. Megrendelhető Weisz és Klein könyv, papír és zeneműkereskedésben Arad, Minorita-palota.

ARADI KABARET.

Öszeres dal.

Aradon szervezkedtek az —
öszeresek!

Könnyű hej! a vicl-pánnak,
A kit nem nyom semmi bánat,
Tanácsnoknak, színügyérnek,
Kit színesző csókja éltet,
Jó sora van Wladimírnek,
Uána a nők is sirnak,
Csak nekünk nincs semmi jó . . .
. . . Mi van eladó?!

Örök bolygás osztályrésznünk,
Nyugodalmunk soh' sincs nekünk.
Más utazhat lóvonaton,
(Igaz, hogy csak itt: Aradon)
Mi örökké gyalog mászunk,
Veszünk el, kiabálunk.
Az üzletünk soh' se jó . . .
. . . Mi van eladó?!

Pizkos ruha . . . sovány étel . . .
Oregedni minden héttel . . .
Hej de nem jó, nem kellemes,
Dolgozni már nem érdemes. —
Cucilisták leszünk ezután,
Gyűlésezünk minden szerdán.
Szervezkedni ah! mi jó . . .
. . . Mi van eladó?!

Szervezkedünk mint manapság
Az egész nép, meg a papság,
Mi is fogunk szónokolni,
(Ocska holmi . . .! Drága holmi . . .!)
Van már szent alapszabályunk,
Népgyűlésig meg se állunk,
Lesz is ott ribilló . . .
. . . Mi van eladó?!

És ha már így szervezkedve
Sorsunk, éltünk ha jobb lenne,
Varjassyal sem cserélünk,
Továbbra is járunk-kelünk.
S két kezünk összehordják
Aradváros minden rongyát . . .
Reszketnek a ház udvarban
Ha felhangzik ez'án majdan
E pár szervezeti síó:
Mi van eladó?!

Szilánk.

Egy esztendő bünei.

A budapesti rendőrség beszámolója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Ma jelent meg a fővárosi rendőrség 1907. évi működéséről szóló évkönyv, melyet a beavatottak *kézikönyvnek* neveznek, de amely ideig borítékklapja szerint már *szürke könyv*. De csak borítékklapja szerint. A tartalma épen nem szürke, a könyv élénk színekkel, megkapó módon írja le a budapesti rendőrség egy évi történetét, minden egyes fejezete érdekes, tanulságos és közlésre méltó.

A legérdekesebb az a rész, mely a bűnesetekkel és büntetésekkel és az általuk okozott kárral foglalkozik.

A múlt év bűncselekményeivel által okozta anyagi kár — a bejelentett összeget véve alapul — 14,022.815 korona, 3,321.96 koronával több, mint 1906-ban.

Legjelentékenyebb volt a következő bűncselekményeknél:

Vagyoni bukásnál	3,729.361	K.
Csalásnál	3,008.685	"
Sikkasztásnál	2,100.996	"
Lopásnál	2,022.544	"
Okirathamisításnál	1,250.471	"
Gyujtogatás, tüzvéssé- okozásnál	328.797	"

Az évkönyv, tekintettel az összeg órlási voltára, a következőket mondja:

Régi tapasztalat, hogy sértettek káraikat a bejelentés alkalmával néha szándékosan, sokszor zavarok hatására alát öntudatlanul tulbecsülik. Az imént feltüntetett károsszegeket azonban a tulbecsülés címén levonható százalékok levonásával is igen nagyok kell tartanunk.

Igazán, úgy tetszik a milliós tételekkel, mintha egyes bűncselekmények egész vagyont is semmisítették volna meg, egyszerre.

De úgy is van! És különösen a csalás, a csalárd vagyoni bukás és a sikkasztás az a szomorú büntetés, mely kevés híján 9,000.000 korona vagyonértéket vont el a károsultaktól. Kétszer annyit pusztított el, mint a büntetőtörvényből ismert többi más bűncselekmény együttvéve. Feltűnő jelenség ez s még sem az Évről-évre így van ez a kárstatisztikában, ha nem is oly kiáltóan, mint a múlt évben.

A kalandorok városa.

Az okozatok nem változnak, ha nem változnak az okok. Kereskedelmi és hiteléletünknek megdöbbentő irrealitását kell elsősorban ide sorolnunk, mely hovatovább mind komolyabb veszedelemmé fog kinőni, ha továbbra is ilyen marad gazdasági tevékenységünk üzletmorálja. Mert bizonyos társadalmi osztályok gazdasági élete nálunk nem a komoly, kitartó munka, hanem az ámitás és félrevezetés humbugján rendezkedik. Külszínre fényes üzletek, vagy vállalatok máról holnapra keletkeznek, többnyire idegen tőkével és rendszerint rátermettség és munkaszorulat nélkül, nem riákán azzal a rejtett cállal, hogy mások hiszékenységet és kapzsiságot felhasználva, a rájuk bízott értékkel előre kiesztelt alkalmas pillanatban odább álljanak. Nagyon sok volt a múlt évben is a hitelezési csalás, melyekben még előkező cégneveknek is jutott aktív rész. Annyira szaturálva van gazdasági életünk egy része ezekkel a szélhámosokkal, hogy Budapest e t kintetben már messze külföldön is ide s tova szomorú hírnévre tett ezért.

A mozik.

A lejárat évben összesen 95 helyiségre adatott ki mozgófénykép-engedély. November

havában egymagában 60 ily engedélyt adott ki a rendőrség. Tartani lehetett attól, hogy ez a szám még megkétszereződik.

Égyes mozgófénykép-mutatványosoknak anyagi sikerei valószággal elkábították az érzet-hajszolókat. Mindenki a kinematográfban látta a biztos és hirtelen meggazdagodás útját.

A „mozik“ — mint ahogy a köznép elke-reztelte a mozgófénykép-mutatványosokat — nem kimélték sem a belvárost, sem a külvárosokat, a budai kerületeket époly kevéssé, mint a legtávolabb fekvő X. kerületet, mindenütt volt már „mozi“ és mindenütt terveztek még ilyeneket, miatha a „mozi“ lett volna a főváros közönségének legfőbb életszükséglete.

A mozik a köznépet és ifjúságot valószággal lefoglalták maguknak, ezeket a színházról és más nemesebb szórakozásokról majdnem teljesen elvonva. A bemutatott képek azonkívül a köznépre és ifjúságra gyakorolt hatásuknál fogva közérkölcstisztségi szempontból szigorú ellenőrzést igényeltek, melyet az engedélyeseknek a kölcsönös versengésből kifolyó ama törekvése, hogy egymást mutatványaikkal tulcsárnyalják, még fokozottabb mértékben tett szükségessé. Ezt azonban a helyiségek nagy száma már nagyon nehezítette, további növekedésük pedig teljesen lehetetlenné tette volna, ami annyival is inkább megengedhetetlen helyzet, mert ezek a mozgófénykép-mutatványosok a legmesszebb menő évtintőzések mellett is mindig túave-szélyesek.

Igy a közönség életbiztonsága és egyéb rendőri érdekek is mindenképen indokoltá tették, hogy a múlt év november havától az engedélyek további kiadását a rendőrség beszüntesse s újabb ily vállalatokra engedélyt ne adjon.

Szoknyadirekció?

Somlóné teái.

Ki játszhat a Nemzetiben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

A Nemzeti Színház az ország első műltőzete és a legkisebb anyagi eredménnyel prosperáló. Ennek a súlyos ténynek oka egyrészt, hogy a miniszteri fogalmazócskák körében újabb igen sokan adták a fejüket a dráma-írásra. A direktor, Somló Sándor pedig — mint fővárosi tudósítónk írja — egy harmadik, hozzá közelálló egyén hatása alatt áll, aki ezt a hatalmát akként érvényesíti, hogy ez a színlapon is észrevehető.

Több elsőrangú és fényesen fizetett tagja a Nemzeti Színháznak már hónapok óta egyetlen szerepet sem játszott. A háttérbe szorított művészi ambíciótól eltekintve, már csak azért is kárhuzatos ez a dolog, mert ilyenmódon a kiutalt fizetésekért semmi ellenszolgáltatás nincs.

A mellőzött művészek egyike, Csillag Teréz is keservesen panaszkolta el tegnap a Nemzeti Színház udvarán, hogy hónapok óta egyetlen szerepet sem kap, holott ő édesörömet vállalkozna anysszerepekre is.

Ez a panaszkodás eljutott Somló Sándorné fülébe is, aki hírnöke útján ezt üsente Csillag Teréznek:

— Mondd meg kérlek Teréznek, ha játsznai akar, jöjjön fel nekám — teára. Adek én szerepet amennyit akar. De ne titokban jöjjön, hanem úgy, hogy a színháznál mindenki tudja.

Ez a barátságos meghívás, amelyről most sokat beszélnek s amely egyuttal utalvány a

Nemzeti Színház színlapján való szereplésre, legélénkebb bizonyítéka az ott uralkodó állapotok egészségtelen voltának.

Hogy miért kell hívogatni Csillag Terést Somlónéhoz téára és hogy eddig miért nem ment föl a direktornéhoz a kiváló művész, azt nem fődí sokáig a titok jótkony homálya.

Amiről beszélnek.

*

Hol nyaral a primadonna?

Az utazások szezonja megkezdődött. A hosszú tél, amely szorgalmas munkában telt el, elfárasztotta az aradiakat. A korzón, a fiatal lányok jójain és a szabadságot élvező hivatalnokok hivatalos helyiségeiben készülnek az uti tervek. A *Baedecker* a legdivatosabb olvasmány, Közép-Európának a térképével bővített vasuti kalauz a legszórakoztatóbb illusztrált időközi folyóirat. A nyári utazásról beszél mindenki, tervez, számít és néha nem számít, hanem utazik. A számolásra ugyanis már nincs a globe trotternek ideje.

A legelső utra kelő csapat a színésztársaság. *Szendreiék* és *Hunyadiék* Abbáziába, *Wlassák* Vilma Erzsébetfalvára, *Ferrari* Olaszországba. *Del* *Uék* Mócsra menekülnek, hogy a felajzott idegeket egy kevéssé megerősítsék. A színész, hiába van állandó színháza, nem szokik le a vándorlással. Ha nem is Teszpisz kordéján, hanem a lukszus vonat bársony pamlagján, de utazik. A vére korgeti, üzi. Mihelyt melegen süt a nap, menekül az emeletes házak tömkelegéből.

Kiavárosa, falura vagy bárhova, de tizenkét hónapot egyhuzamban egy helyen el nem tölt. Évszázados tradíciónak a többi színészi atavisztikus szokással ez is ittlefejtett maradványa. És amennyire más életet folytat a színész-zonban ma az isteni diva, mint amelyet dicsőséges elődje, például *Kánorné* vagy *Déryné* folytatott; úgy különbözik a színpad mai istennőinek vándorlása az övékétől. Nagyon váltak az idők. *Blaháné* például a Balaton mellett szokott nyaralni, *Fedák* Sári a maga nagybirtokán lovagol reggeltől estéig a többi, igazgatók életét megrövidítő primadonnák is tudtul adják az újságok révén, hogy mely fürdőhelyet tezik divatossá megjelenésük által.

Az aradi Nemzeti Színház bájos primadonnája *Kállay* Jolán, mint mindenben úgy a nyári szóra. kozásaiban is teljesen önálló és eredeti. Még a legnagyobb ellensége sem foghatja reá, hogy a sablonnak barátja a szépséges művész. Temperamentuma, egész lelke, finom idegzete ennek a ráfogásnak alaposan mond ellent.

Sok, igen sok terv fordult meg fűrgé agyában. Erre, majd amarra akart szállani, sőt mint a beavattottak tudják, már azzal a gondolatnal is megbarátkozott, hogy itthon nyaral Aradon. Sehol olyan jól még nem érezte magát, mint nálunk.

Itt szeretik, megbecsülik, dédelgetik. Az aradi társadalom minden rétege tisztelői közé tartozik. Nemcsak a színpadon, hanem az életben is kedvence az aradiaknak. Miért ne tartózkodnék itt állandóan és szívesen?

Ugy is volt ennek a hónapnak az elejéig, hogy Aradon nyaral *Kállay* Jolán. De a nagy művésznek szeszélyét ki tudná megmérni? Az aradi nyaralásból semmi sem lesz. Sőt annyira nem lesz beköle semmi, hogy még Magyarországnak is hátat fordít a diva s felecsap a forró időszak tartamára globetrotternek. Igenis, nagy és hosszú utazása készül a nemzeti színház kitűnő szubrettje. Komolyan és visszavonhatlanul. Hogy milyen komolyan, annak jele az, hogy *Kállay* Jolán a leghivatalosabb formában kikérte az aradi rendőrtől — az utlevelét.

Jelentkezett az utlevelét ügyosztályban a megmondotta, hogy ő utazni akar, adjanak neki tehát egy utlevelét, amelyre igazolhatja magát, mert hát

egy primadonna nem mutathatja meg minden határörnek — születési bizonyítványát.

— Hát hova akar utazni a művész? — kérdezte az utlevelét kiállító rendőrtisztviselő. Ezt tudniillik azért kérdelem, mert hát nem mindenhová kell ám utlevelét.

— A Balkánra kell? — vizsgázta a tisztviselőt *Kállay*.

— Kell is, meg nem is, felelte ez elég diplomatikusan, mint a hogy utlevelét ügyekkel foglalkozó hatósághoz illik.

— Mondjuk például ha én Szerajevóba, vagy Boszniába, Hercegovinába, vagy ha *Ilidze fürdőre* akarok utazni, kénytelen vagyok utlevelét váltani? — kíváncsiskodott a művész.

— Oda nem, hanem már Törökországba igen.

— Nem akarok én a török szaltánhoz menni, mondja esengő kacagással a diva. Akkor talán nem is váltok utlevelét. Elutazom olyan tájra, hol utlevelét nem kell, legalább nem lesz kelemetlenségem az uton. Nekem mindegy, ahárhová utazom, ugyanis csak világot akarok látni.

Majd egy fél perc múlva egy bájos mosoly kíséretében így bucsuzik a tisztviselőtől:

— Állítsa csak ki kérem az utlevelemet, írja bele, hogy Európába utazom. Majd ha kész lesz, eljövök érte.

Azonban azt hisszük, hogy míg a vasutra nem ül, az utlevelét dacára sem biztos, hogy európai körutrá indulna az aradi csalogány.

HIREK.

Barkóczy báró Aradon.

— A reáliskola új épülete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Barkóczy Sándor báró kultuszminiszteri osztálytanácsos, akiről tegnap megírtuk, hogy a liceum meglátogatására Aradra jön, már ma este hét órakor megérkezett. *Barkóczyt*, aki egy miniszteri fogalmazó kíséretében jött, a pályaudvaron *Varjassy* Lajos polgármester, *Boros* *Vida* reáliskolai igazgató és *Kovács* *Vince* iskolafelügyelő fogadták.

Barkóczy aradi utazásának céljáról már tegnap megemlékeztünk. Holnap délelőtt a gimnázium és a reáliskola osztályait fogja meglátogatni, az előbbieket különösen azért, hogy a latin nyelvtanítás új módszerének sikeréről meggyőződést szerezzen. Az osztálytanácsost *Boros* *Vida* és *Burián* *József* igazgatók fogják kalauzolni.

Barkóczy utjának legfontosabb célja azonban a reáliskola új épülete ügyének eldöntése. Ebben az ügyben máris örvendetes eredményről számolhatunk be. Az az akadály ugyanis, amely miatt ez az ügy késedelmet szenvedett, már el van hártva. *Barkóczy* ugyanis idejövetele előtt levelet írt *Boros* *Vida* reáliskolai igazgatónak, hogy szerezze be a város térképét, mert aradi tartózkodása alatt dönteni fog a főreáliskola épületének helye felett. *Boros* *Vida* tudatta ezt a polgármesterrel, aki kijelentette, hogy e célra a tanítóképző épületén túl fekvő *Oravecz* fele telket tartja alkalmasnak.

Ez az intézkedés már jele annak, hogy a kultuszminisztériumban már nincs akadálya az új reáliskola felépítésének. A telket az épülethez a város adja, az épületet pedig a kormány építi fel. Az építkezés valószínűleg már rövid időn belül megkezdődik.

A döntés ebben az ügyben holnap délután fog megtörténni. Délután fél három

órákor az *Oravecz*-féle telken helyszíni szemle lesz, melyen *Barkóczy* báró, *Boros* *Vida* igazgató, a város részéről pedig a polgármester, az iskolafelügyelő és a városi főmérnök lesz jelen. A helyszíni szemle után a városházán tanácskozás lesz és ezen állapítják meg részletesen az építkezés egyes kérdéseit.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti, hogy e hó 7 én enyhe idő lesz. sok helyütt csapadékkal és zivatarokkal.

— Az osztrák császár hatvan éves jubileuma. A napokban ül meg *Ferenc* *József* osztrák császárrá való koronázásának hatvan éves jubileumi ünnepét. A főnyes ünnepélyre *Vilmos* német császár és a német fejedelmek Bécsbe utaznak. *Vilmos* már Pólában van, a fejedelmek némelyike pedig már megérkezett Bécsbe. Az utazásról ezeket jelentik Bécsből:

Ma érkeztek Bécsbe a német szövetség fejedelmek, hogy öfelségét 60 éves uralkodói jubileuma alkalmával üdvözöljék. A napokon át tartó előkészületek az ünnepes fogadtatásra késő éjjel fejeződtek be Bécsváros polgármesterének arra a felhívására a lakossághoz, hogy az ünnepély külső dísznek emeléséhez hozzájáruljon, a lakosság pazarul tett eleget. A nyilvános épületek kivétel nélküli zászlódíszben tűzdöklönek. Az ablakok és erkélyek virágokkal, délszaki növényekkel és mindenféle színű szőnyegekkel gazdagon vannak díszítve, a házakról a monarchia és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok zászlói lengenek. A magánházak díszítése még tultesznek a középületek díszítésén is és egyes házak a legfelső emelettől a földszintig alkalmazott izézes, tarka figurációkkal imponánsan hatnak. Az üzletek kirakatai szintén gazdag virágdíszet öltöttek, amelyek közepette öfelsége mélszobra látható. Hatalmas benyomást tesz a külső Burgkapuhoz vezető út, a melynek óriási virágcsoportja valóságos diadalut-jelleget kölcsönöz. Nem kevésbbé díszesek azok a pályaudvarok, amelyeken a szövetséges fejedelmek érkeztek. A pályaudvar csarnoka a zászlók és fegyverek valóságos tárháza. A pályaudvarról a schönbrunni kastélyhoz vezető *Schossbrücke* felett hatalmas diadaloszlop emelkedik. A hid körül virágból készült négy sátor látható, amelyekről hatalmas reflektorokkal ellátott obeliszkek nyulnak a magasba.

A württembergi király ma reggel 6 óra 44 perckor *Bilinger* báró főhadsegéd és *Hofacker* főhadnagy szárnysegéd kíséretében Bécsbe érkezett ö felsége üdvözlésére. Amidőn a király a pályaudvarra érkezett s az orient expresszvonat mentén haladva, kocsját igyekezett elérni, a petronca *Dürr* altábornaggyal, a badeni nagyherceg főhadsegédével találkozott, aki azonnal értesítette az ugyanazon vonaton utazó badeni nagyherceget a király jelenlétéről. A nagyherceg és a király igen szívélyesen üdvözölték egymást.

Wekerle Sándor miniszterelnök *Popovics* Sándor államtitkár kíséretében ma Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a német szövetséges fejedelmek fogadtatásán. *Wekerle* miniszterelnök még holnap éjszaka visszautasik Budapestre.

Pólából jelentik: *Vilmos* német császár ma reggel a „Hohenzollern” hajón odaérkezett. A kikötőben *Montecuccoli* ellentengernagy fogadta, aki átadta neki a király üdvözlő levelét, amelyre a császár nyomban üdvözlő távirattal válaszolt.

— Román küldöttségek Aradon. Megemlékeztünk a ma nap arról, hogy *Popovics* kuzin román tanítót *Bogdanffy* Béla dr. főszolgabíró közigazgatási uton felfüggesztette te állásától, azzal

az indokolással, hogy Popovics tanítványait magyarokat gunyoló dalokra tanította és a magyarság elleni izgatás miatt bűnvádi eljárás alatt áll. A kuvini tanító ügyében ma délelőtt Goldis László országgyűlési képviselő vezetése alatt százötven tagú küldöttség járt Aradon és tiszteltette a megyén, a tanfelügyelőnél és a román püsköknél. A vármegyén a főispán távollétében *Dálnoki Nagy Lajos* alispánt keresték fel, aki kijelentette a küldöttségnek, hogy nem érzi magát illetékesnek ez ügyben nyilatkozni. *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelő azt válaszolta a küldöttségnek, hogy bár Popovicsot kitűnő tanítónak ismeri, semmit sem tehet az ügyben. *Papp I. János* kijelentette a küldöttségnek, hogy noha az ügy még nem került a szentszék elé, amit tehet, megtesz Popovics érdekében. A küldöttség holnap tisztelg *Károlyi Gyula* gróf főispánnál.

— A vashidak új pályatervei. A hadügyi bizottság ma délután ülést tartott, hogy a miniszteri leiratnak megfelelően átdolgozott hidépítési pályaterveket felülvizsgálja s a pályázat kiírása ügyében határozzon. Lapunk április 30-iki számában megírtuk, hogy a mérnöki hivatal az *Arad és a vár* között építendő hid összes költségeit 631.257 koronában, *Arad és Ujarad* közti hid költségeit 1.340.817 koronában, az óvár téri töltés építési költségét 76.718 koronában állapította meg. A végösszeg 2.048.792 korona, vagyis negyvenezer koronával kevesebbet irányzott elő a mérnöki hivatal az építkezésekre, mint amennyit a vállalkozók a multkori árlejtésnél kértek. A hidügyi bizottság elfogadta ezt az összeget. Tudomásul vette, hogy az árlejtés a miniszter nyolc pontban összefoglalt észrevételeinek figyelemmel tartása mellett dolgoztatott át. A versenytárgyalás napjaul június 11-ikét állapították meg.

— Meglinchelt fehér rabszolga kereskedő. Nagyváradról írják: Bihar megyében hónapok óta egy titkos leánykereskedő szövetkezet szállítja szerencsétlen áldozatait Bukarest felé. Mostanában különösen Tenke vidékéről kerítették hálójukba a szerencsétlen tapasztalatlan fiatal leányokat, akiket mesés ígéretekkel szerződtek magyar énekesnőknek a román fővárosba. Körülbelül két hónap előtt jelent meg Terkő egy cillinderes uri külsejű szélhámos, aki érintkezésbe lépett a falu egy rossz hírű öregasszonyával, aki aztán rövid idő alatt két lányt beszélt rá, hogy az idegen urral kössenek szerződést és szökjenek meg vele. A két lányt el is szállította a barátságos idegen Bukarestbe, ahonnan a lányok kétségbeesett leveleket írtak haza. *Balog Gábor*, az egyik leány apja a csendőrökhez vitte a levelet, a melyben a lányok elmondják, hogy Szűcs Eszter öregasszony beszélt rá őket, hogy szökjenek meg a cillinderes urral, akit Bukarestbe érkezésük óta nem láttak s a nevét sem tudják. A szerencsétlen teremtések elpanaszolták, hogy pokol az életük. Ki vannak taszítva a fertőbe, rossz hírű nyilvános házakban rabszolga módjára bántanak velük s ha panaszkodni mernek, ütik-verik őket.

Az öreg asszonyt a levelek alapján a csendőrök vallatásra fogták, de a szípirító mindent tagadott. Két feketetői leány azonban jelentkezett, hogy őket is csábította, azt ígérte, hogy 100—100 forintot kapnak előlegbe, ha április végén elutasnak.

Tegnap aztán újra megjelent a cillinderes szélhámos Tenkén, a két csábított leány azonban figyelmeztette a szüleit s a rokonságát, hogy ez az a leánykereskedő, aki a többi lány-

nak elcsavarta a fejét. A faluban már várták javában az atyáit. Körülbelül nyolc-tíz legény összeszedelőzködött és a szélhámost megleste, mikor Tenkére érkeve a nagyvendéglő felé tartott. A legények elibe kerültek a finom urnak. Közrefogták a jómadarat s löcsökkel, dorongokkal véresre verték. Orrán-száján ömlött a vér, de mire a csendőrök odaértek, mégis ellillant. Sehol nem találták. A tenkel csendőrök Szűcs Esztert letartóztatták, a leányifjéránst pedig nyomozzák.

— Az új iskolák építése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megkeresésére az aradi államépítészeti hivatalfőnök, *Keller Izó* főmérnök a hat elemi iskola építésének felügyeletével a következőket bízta meg: a gáji és szederegyházi iskoláknál *Petrovics Arzén* műszaki tanácsost; a *Gizella*-utcai iskolánál *Péterffy Andor* kir. mérnököt; a *Mihály*-utcai iskolánál *Rózsa József* kir. mérnököt; a *Fürj és Csutora* utcai iskolánál *Adrianyi Elemér* kir. segéd mérnököt.

— Eulenberg herceg kihallgatása. Berlinből jelent egy távirat. *Eulenburg* herceget tegnap az államügyészség rendelkezése folytán másodszor is kihallgatták. A vizsgálóbíró a törvényszéki bizottság többi tagjaival megjelent a lichtenbergi kastélyban, ahol a bizottság megérkezése, miután a bizottság egészen váratlanul és minden bejelentés nélkül jött, nagy feltűnést keltett. Kevészel a bizottság megérkezése után a kastélyban a herceg háziorvosa is megjelent. A kihallgatást, mely hosszabb időt vett igénybe, titokban tartják. *Borchet Hermann* kereskedő, aki azelőtt asztalosmester volt és jelenleg Falkenthalban lakik, azt állítja, hogy évekket ezelőtt bejáratos volt a Lichtenbergi kastélyba, ahol asztalosmunkákat bíztak rá és ekkor alkalma volt a herceg életéből bizonyos intim részleteket megfigyelni. Ezt az újabb tanut tegnap délelőtre kihallgatás végett megidőzték Berlinbe, hétfőn reggel azonban távirati értesítést kapott, hogy a kihallgatást a kitűzött határidőben nem tartják meg, ellenben maradjon ezen a napon lakásán, hogy a bíróság esetleges újabb utasításainak eleget tehessen. A volt asztalosmestert tegnap délelőtt telefonon Lichtenbergbe hívták, hol meg is jelent és ott kihallgatták.

— A gyilkos háztulajdonos. Budapestről írják: Az Aréna-utli szerelmi dráma áldozata a törvényszék orvostani intézetében fekszik, ahol ma reggel meglátogatta enokandvére, *Czimmer Erzsébet*. Egy újságíró előtt elmondta, hogy *Hoffmann Juliska*, amikor ezelőtt három hónappal odahagyta *Ujvári Bélát*, az ő lakására költözött. Ekkor a postamesternél pályára készült és szorgalmasan tarult. *Ujvári Bélát* a Rókus kórházba szállították, ahol az első emelet 31. számú kórtermében helyezték el. Az egész éjjel önkívületben volt és folyton hörgött. Hajnal felé azonban magához tért s a körülötte forgoló ápolókat egyre faggatta:

— Hogy van Juliska? Nem sebesült meg súlyosan?

Az ápolónők meggyugtató válaszára csöndes lemondással jegyezte meg:

— Ha meghalt volna, én is megölném magam.

Ma reggel a rendőrség emberei megjelentek *Ujvári Bélánál*, kihallgatni azonban nem lehetett, mert agonizálni kezdett. A súlyosan sebesült ember azonban a határozott javulás útján van s legközelebb ki is hallgadják.

— Aki levelet írt „a fenséges gyalogezrednek.” Az egyszerűségnek baja és a humor aranyos derűje vetette meg ágyát annak az akának, amely tegnap került elintézés alá az aradi katonai ügyosztályban. Egy levél ez; a címzése így szól: *Fenséges cs. és kir. 33-ik tartalékos gyalogezred parancsnokságához Arad* Látvánia, hogy a levélíró királyként tisztelt a harminchármasokat, valamint azt is meg lehet állapítani, hogy a hadseregszervezetben nem egészen jártas, mivel azt hiszi, hogy ro-

zorvaregimentek is léteznek *Kádár József*nek nevezik különben ezt a derék levelezőt; szűkebb kilétét homály fűdi, mivel foglalkozásul azt írta a levél alá, hogy: *tartalékos közember*, amely megjelölés — bátran mondhatjuk — kissé általános. A levélben emigy panaszodik *Kádár*:

— Kérem az gyakorlatot elhalasztani; szorongatott családi állapotban leledzem; legjobban szorongat az azon körülmény, hogy nejem áldot állapotban vagyok, és én nem tudok melleje egy bizalmas egyént állítani anyagi hiányok okkából. És nejem szabadulója egybeesik az énn behívással.

Az ezred, mivel *Kádár* aradi, a levelet átküldte a katonai ügyosztályhoz, hogy ez intézkedjék. Az ügyosztály — melyet *Kádár* valószínűleg szintén tartalékosnak minősítene — a legjobb akarattal kezelte az ügyet, de mitsem segíthet a többszörösen szorongatott ember ügyében. *Kádár* ugyanis elkésett már kérelmével s azonkívül állításait nem igazolta hatóságilag. Így tehát szegény *Kádár* mégis csak kénytelen lesz egy bizalmas egyént keríteni, aki a felesége mellett maradjon...

— Amiről beszélnek című rovatunkban tegnap egy aradi kereskedő állítólagos eltűnéséről írtunk, anélkül, hogy az illetőt megneveztük volna. Ma a család részéről azt az értesítést nyertük, hogy az illető kereskedő a hónap 8-án vissza fog érkezni Aradra.

— Az aradi kárptosok egy napos sztrájkja. Az aradi kárptosok épp úgy, mint általában az összes munkaadók elhatározták, hogy szervezkednek a munkások tulkapásai ellen. Kimondották, hogy csak olyan munkást vesznek föl, aki kilép a munkások szakszervezetéből és aláveti magát a munkaadók szövetsége által készített föltételeknek. Erre a kárptosok segédek — 25—30 munkás — sztrájkba léptek. A sztrájk csak egy napig tartott, mert a munkaadók a bére kedvéért előálltak föltételeiktől, mire a segédek ismét megkezdték a munkát a régi alapon.

— A soósi gyilkosság. Lapunk mai számában megírtuk, hogy milyen állhatatlan kegyetlenséggel gyilkolta meg *Potomir József* egy *Tea* József nevű gazdát. Most arról értesítenek bennünket, hogy a gyilkosság egy régebben történt rablással áll összefüggésben. Egy *Wondricsek* nevű jerszei tanítónak Soósdon harminc hold földje volt, amelyet bérbeadott. A bérbevevő tovább bérbeadta kizsákdáknak a földet és mikor *Wondricsek* megírta neki, hogy eljön a bérösszegért, hát ezt köiölte bérlőivel, megmondván nekik, hogy a tulajdonos eljön a pénzért, tehát arra a napra teremtsék elő a bérösszeget. *Wondricsek* megérkezett Soódra és át is vette a földért járó bért, amikor azonban hazatért, a soósi erdőben leütközött és kirabolták. Állítólag a rablásban a tegnapi gyilkosság két szereplője is résztvett. Az osztozkodáson vesztek össze és innen származott köztük a rettenetes gyűlölség. A gyilkosság különben még a soódi, minden évben előforduló kegyetlen gyilkosságok közt is ritkítja párját. Az áldozatra már az utcán kétszer rálőtt és el is találta. Ekkor *Tea* bemenekült a *Goldschmidt* féle üzletbe. *Potomir* utána rohant és a füstölgő revolverrel kezében mindenkit kikergetett az üzletből. Ekkor aztán még háromszor beléiött a védetlen ember testébe, késsel kiszúrta a szemét, levágta az orrát és az ott heverő súlyyal beverte a homlokát.

— Kertmegnyitás. Ma, csütörtökön este nyitják meg *Lang* Testvérek nyári kertjüket. A kertet a tulajdonosok nagy ünnepek keretében nyitják meg. A megnyitó estén a csász. és kir. 33. gyalogezred zenakara fog játszani és a kerthelyiség teljesen Óbudavára mintájára lesz berendezve és kivilágítva. A közönségnek kedvenc szórakozó helyévé válik a *Lang* Testvérek nyári kertje, amely kényelmesen és izlésesen van berendezve.

— Új tombola. Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a több oldalról felhangzott kívánságnak engedve a szombati tombola est főnyereményeül ismét egy légszekerő fog szolgálni. *Rónay A. János*, a *Központi-szálloda* tulajdonosa.

— Tulzufolt raktár miatt a legújabb és legfinomabb női táskák, bőrörek *mélyen leszállított árban* árusíttatnak el *Hegedűs Gyula* kereskedésében Aradon, *Andrássy-tér 15.* 1615.

— Vass szálloda. Kényelmes szobák, villanyvilágítás, olcsó szobaárak. Naponta saját omnibusz rendes közlekedés. 1555

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

IDEGENEK ARADON.

— Május 6. —

Fehérkereszt-szálloda, Farkas Benedek utazó Budapest. — Teszler Simon utazó Nagyvárad. — Stein Ernest utazó Bécs. — Reisz Imre utazó Bécs. — Rosenblatt Emil utazó Bécs. — Wilhelm S. utazó Bécs. — Laufer Samu utazó Bécs. — Sachs D. utazó Bécs. — Weisz Vilmos utazó Budapest. — Komló y Adolf utazó Bécs. — German Frigyes utazó Budapest. — Szilágyi János aljegyző Nagykostély. — Tininecz János utazó Budapest. — Hevesi Zsigmond utazó Budapest. — Harkányi József minisiteri titkár Budapest. — Láng József utazó Budapest. — Hercz Ernő utazó Budapest. — Chimer Jenő utazó Szeged. — Will Viktor utazó Hódmező. — Kardos Sándor utazó Budapest. — Soma Gerő utazó Bécs. — Barta Andor utazó Budapest. — Weisz József utazó Budapest. — Jung Lipót utazó Budapest.

Központi szálloda Brück Julián mérnök neje Torockó — Olober Gyula dr. alügyész Buziásfürdő. — Grünberger Dezső utazó Budapest. — Braun Gyula utazó Budapest. — Wanerstein Fülöp kereskedő Nagyvárad. — Bittera Elemér magántisztviselő Budapest. — Schaffer S. utazó Budapest. — Deutsch Arthur utazó Budapest. — Jánossy György árvaszéki iktató Déva. — Simonyi Jenő utazó Budapest. — Klein Samu utazó Budapest. — Kovács Gábor utazó Budapest. — Leówy Henrik pincér Sopron. — Glauz Izsó utazó Budapest. — Scherger Károly utazó Bécs. — Kestohuch Hugó utazó Budapest. — Somogyi Gyula gazdasz Koronai. — Gaszt József utazó Budapest.

Vass szálloda Szántó Dezső utazó Budapest. — Spielmann J. utazó Bécs. — Toth Imre felügyelő Arad. — Kádár Fülöp utazó Budapest. — Erényi Tivadar utazó Orosháza. — Kolkotz Oszkár utazó Budapest.

Pannonia-szálloda. Denko Janos uradalmi intéző Nagyhalmagy. — Kozma Gábor dr. ügyvéd Belényes. — Mudrin Izsák magánzó Nagylak.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Arad mozgófényképekben.

Műsor 1908. május hó 7-én, csütörtökön:

1. Misztikus budoár. Fantasztikus. — 2. A hírvivő. Dráma. — 3. Lotó-nyeremény. Humoros. — 4. Furcsa utazás. Színes. — 5. Elkésett szerelem. Dráma. — 6. Budapest látkepe. Látványosság. — 7. Pórujárt szerelmes. Mulatságos. — 8. Arad látkepe. Látványosság. — 9. A pezsgő. Humoros. — 10. A Mont-blanc. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrázda. Előadások hetköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 ó áig.

NYILTTER.

Nyilatkozat.

A „Függetlenség” mai számában férjemről, Kende Arthurról azt közli hogy anyagi zavarai miatt Amerikába ment. Igaz ugyan, hogy férjem néhány nap óta távol van, távolléte alatt azonban hollétét üzletével és vélem mindenkor tudatta és mai sürgönykérdésemmre azt válaszolta hogy pénteken, f. hó 8-án haza érkezik. Haza érkezése után a megtörtént lépéseket haldéktalanul folyamatba teszi.

Kende Arthurné.

Megnyitó előadását

tartja 1908. évi május 7-én csütörtökön a

Pikard Testvérek cirkusza

kitűnően szervezett társulatával
a Béla-téren.

A cirkusz helyiség kényelmesen van berendezve és rossz időjárás esetén az előadást zavartalanul megtarthatja. 1902

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Kohn S. N.

lakását és irodáját

f. é. május 1-től kezdve

Batthyány-utca 30. sz.

ahá (Fischer Eliz palota) 1911

helyezte át.

Költözők

figyelmébe.

Villanylámpák le és felszerelését, petroleum-lámpák villanyra átalakítását, villanyvezetékek készítését gyorsan és olcsón végzi

Kalmár József,

1851 Salac utca 2. szám.

A Központi Szállodával szemben.

Telefon 566. sz.

Alapított 1889. évben.

Várhoi László

urt- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

(Minerita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsem a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnevem örövendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli idényre beszerestem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyveremhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltnék.

Kiváló tisztelettel

541 Várhoi László.

Vidéki fogyasztási szövetkezet-
hez óvadékképes, románul értő
és beszélő

üzletvezető kerestetik.

Cím a kiadóban.

1797

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sűrű és folyósó keretések, épület vasalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind a szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vasokozarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltnék. 585

Nagy választék sűrűítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

SALVATOR

• A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás •
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
Természetes vasmentes savanyúvíz.
• Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Sainye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpart 8. •

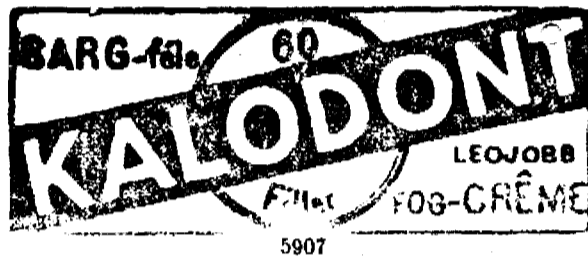
1301

TORVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt nemzetiségi igazító. Fővárosi tudósítók jelent: A budapesti esküdtsek Sturbán Szvetozár bírhelet tót agitátort a magyar nemzet elleni igazítás miatt két havi államfogházra és eszkerítészár koronra pénzbüntetésre ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. F. Silingyia. Sajnálattunkra, nem közölhetjük. Ez inkább divatlapba való. Ha kívánja és ha a címét közli velünk, készséggel vissza küldjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Meghívás az „Aradi nyomda részvénytársaság” 1908. május hó 15-én délután 6 órakor az „Aradi Közlöny” szerkesztőségi helyiségében tartandó XIV. évi rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1907. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában határozathozatal, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. 2. Az igazgatóság a és felügyelő-bizottság tagjainak választása. 3. Esetleges indítványok. Arad, 1908. május 4-én. Az Aradi nyomda részvénytársaság igazgatósága. Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít: a részvények legkésőbb f. é. május hó 10-ig a társaság pénztáránál leteendő. Ugyanott az 1907. évi mérleg és felügyelő bizottsági jelentés is betekinthező. 1904

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 6

Amerika ¼-el olcsóbb. 15-20 fillérrel olcsóbb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra	11.62-11.63	11.56-11.57
Buza októberre	9.91-9.92	9.85-9.86
Zab októberre	6.52-6.53	6.56-6.57
Rozs októberre	8.61-8.62	8.56-8.57
Tengeri májusra	6.42-6.43	6.40-6.41

Zárni 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	630 —
Magyar hitelrészvény	740 —

Budapest-kőhányal sörteskereskedelem.

— Május 6. —

Magyar elsőrendű: Orag nehéz páronként 400 kilo grammig felül sulyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 130-131 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban 132-134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 134-136 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240-260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sörteslétszám: Május hó 3. napján volt készlet 34,593 darab, május 4. napján felhajtott 80 darab, május 4. napján elszállított 427 darab, május 5. napjára maradt készletben 34,246 darab. A hírt sörtes üzlet irányzata: Változatlan.

Megérkeztek a tavaszi divat újdonságok!

Brunner Béla

divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Förrey-utca sarkán, gróf Nádasdy-palota)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb kalapok, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztük, zsebkendők, harisnyák, sétatombok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi, sport sapkákban és gyermek sapkákban.

Divatújdonság francia és olasz illatszer különlegességekben.

Xamerli J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcso árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes főrúhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény 15 korona
rás és mellény)	1 szelvény 17 korona
elégendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkangarót stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legelőcsőbb árak. Úriái választék.
Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

5852

Valódi amerikai

önműködő ablakredők

gyári raktára. 1888

Lignumsanctum golyók és tekebábuk.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű, férfi divat és játék-raktár

Arad,

Szabadság-tér 21. (Lengyel-ház.)

10470-1908.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministerium rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskoláiban magyar honos ifjak részére fentartott mintegy 300 ingyenes magyar állami hely fog az 1908-1909. iskolai év kezdetén betöltetni.

A felvételre vonatkozó részletes feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

A katonai iskolák bővebb ismertetésére szolgáló "Tájékoztató" a honvédelmi ministerium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kaphatók.

Arad, 1908. évi április hó 4-én.

A városi tanács.

197-1908. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 150 drb. frodai portórló ruha és 150 drb. törölköző szállítása iránt folyó évi május hó 18-án d. e 10 órakor árlejtést tart.

Ajánlatba kizárólag hazai iparcikkek hozhatók.

Bánatpénzül leteendő a kikialtási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénzárba.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó letéti jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. sz. szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők, a hivatalos órák alatt.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1908. évi május hó 4-én tartott üléséből.

Gazdasági szék.

Kitünő minőségű hód farku

battonyai cserép

a legolcsóbban beszerezhető

Papp József Gyula

tégla és cserépgyárosnál

Battonyán.

helybeli elárúsítás nagyban és kicsinyben az

Aradi Kőműves és Ácsiparosok

vállalati szövetkezeténél

Boros Béni-tér 6. sz.

Telefon 275. 1891

Telefon 633.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat úgy helyben, mint vidéken. 1905

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és bútor-asztalosok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

'Heim-ház.'

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudományára adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően berendeztük.

Elvállalunk épület, bútor, portál, iroda és bolti berendezéseket a legdiszesebb és a legegyszerűbb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

943 Kenderesy és Paladics.

Bela Stella
legjobb gummi óvszer
6 darab 2 korona
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc alatt szüntetnek az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

MOST JELENT MEG! A FIDIBUSZ 1907.
évi egész évfolyama diszkötésben. Ára 5 korona. A FIDIBUSZ 1905-1906. és 1907. évi teljes évfolyama együtt 8 korona mérsékelt ártért kapható! Tartalma: 2000 elbeszélés, 2000 adoma, 2000 művészies kivitelű karrikatura, elsőrangú íróktól és festőktől. Megrendelhető a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett a FIDIBUSZ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 9.

Gyűjtők figyelmébe! A FIDIBUSZ minden évfolyama az év végén diszkötésben meg fog jelenni. A FIDIBUSZ előfizetési ára: negyedévre K. 1.50, félévre K. 3, egész évre K. 6, egy szám ára 5 krajcár. Aki a FIDIBUSZRA egy félévre előfizet, díjtalanul kapja a FIDIBUSZ 1908. évre szóló diszes naptárát, melynek bolti ára 1 kor. 20 fillér. 1491

Kalap divat salon.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséget értesíteni, miszerint **bécsi utamból haza érkeztem** és válogatott izlésű **modellt** megérkeztek. Dusan fölszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket ki tudom elégíteni. Az eladást a legolcsóbb árak mellett eszközölöm. 1491

Számos látogatásért esd
Grünblatt Antónia női kalap divat salon.
Arad, Szabadság-tér II. (A Glück-féle huscsarnokkal egy házban.)
Vidéki megrendeléseket gyorsan eszközölök. Egy tanuló lány fővétéik.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és Arnya, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyszintén a város legkiválóbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Valószínű magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termésű borek. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pokár 10 fillér korán 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives partfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál

A KI SZÉP AKAR Lenni,

használja egyedül a **Hajós-féle**

ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő hálaíratok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot — varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Ára egy tégelynek 1 korona.

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessenek kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárban

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.

Jutányos árak!

HA
Molyok ellen biztosan védekezni óhajt,
vagy

Méregmentes lakást és
Tükörfényű padlót
szeret, forduljon bizalommal a

Vöröskereszt Drogeriába
ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita-palota. 1881

Lével- és sürgönyezim: Vöröskereszt Drogeria Arad.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Föld eladó.

186 hold prima bánati kánán föld, 100 lépésnyire az ujonnan épült knézi vasuttól, Vingáról egy órányira, betegség folytán, tagban vagy parcellázva eladó, vevőnek a vételhez netán még szükséges kölcsön, tőkekamat törlesztéssel együtt 4.65% mellett megszerzik. Felvilágosítással szolgál Herold Béla, Baracház, Temesmegye, kinél kisebb parcellák is vehetők. 1913

Ügyes, gyors és gépiró-hölgy

vagy férfi, ki magyarban, németben perfekt, helybeli részvénytársasághoz, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Megbízható” jellegével a kiadóba intézendők. 1897

A nagyérdemű közönség

becses tudomására hozom, hogy az Alcsuhl Anna-féle fehérnemű varrodát, a Petőfi-utca 4. szám alatt tovább folytatom. Tisztelettel Nagl Mariska. 1912

Eladó

kovaszinci hegyen a motor megálló mellett 4 katasztrális hold termő szőlő teljes felszereléssel. Bővebbet Uj-Arad Fő-ut 18. a tulajdonosnál. 1872

Szőlő eladás.

Magyarádon, a moldovai hegyen egy 3 holdas termőszőlő, megfelelő lak- és borházzal teljesen felszerelve és berendezve, várható ideig terméssel vagy anélkül, azonnal eladó. Bővebbet Aradon, Réthy Lipót és Fia üzletében. 1837

Eladó

egy 4 lángru ebédő gázluszter, egy nagy dugaszoló gép, egy csinos vaskályha, egy teljesen felszerelt méhes, méhecskék nélkül és 2 drb. ászok boroshordó 50—70 hektoliteres, minden a legjobb karban. Cim a kiadóhivatalban. 1744

Szóló!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1745

Bélyeg-ritkaságok

nagyobb gyűjtők részére, nagyobb gyűjtő-füzetekben kaphatók. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad- és tómesmegyei telefon 517. 201

Couplé-ujdonságok.

Az e hó 10-én városunkba érkező Cabaret összes új, szenzációs ének-számai a melyek Zerkovitz, Hetényi, Nagy stb. legsikerültebb coupléiból állanak, zeneműkereskedésben már most kaphatók. Író-gép és sokszorosító kellékek nagy készlete. Kerpel Izsó, Aradon. 212

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám. 1631

3 szobás lakást

fürdő- és cselédszobával lehetőleg új házban aug. 1-re keresek. Ajánlatok bér megjelölésével a kiadóba kéretnek hivatalnok jellegére. 1795

Könyvelő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére állást keres. — Cim a kiadóhivatalban.

Intelligens

özv. urinónél jó házikoszt kapható. Bővebbet Thökölly-tér 4., ajtó 3.

Könyvkötészetünkben
tanuló leányok
felvétetnek.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre toilette könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskéből kiszakítva, azaz az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

376 győzszerházban 301

Arad, Szabadság-tér.

4—1908. kpv.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választókerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó évben kiigazított és az 1909. évben érvényes nyel bíró ideiglenes névjegyzéke, az ujonan felvettek és kihagyottak névjegyzékével együtt, az 1899. évi XV. t.-c. 146. és 151. §§-ai értelmében 1908. évi május hó 5. napjától kezdve, május hó 25-ik napjáig bezárólag a városház tanács-termében közszemlére kitétetik. Ezen névjegyzékek ellen az

1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §-a (147) értelmében felszólamlással élni és ezen felszólamlás ellen észrevételt tenni lehet.

Az ideiglenes névjegyzék kiigazítása iránt a felszólamlások folyó évi május hó 5. napjától folyó évi május hó 15-ig bezárólag, az azokra teendő észrevételek pedig folyó évi május hó 16-ik napjától május hó 25-ik napjáig Arad sz. kir. város polgármesterénél adandók be.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1908. évi április hó 15-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos, s. k.
polgármester,
közp. választm. elnök.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön széplít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák, pattanások, kifutások s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerházában.

Van szerencsém a m. t. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy **zongora-készítési**

műhelyemet és lakásomat

f. évi május hó 1-én

József főherceg-ut 6. sz. alá helyeztem át.

Zongorák javítását és hangolását helyben és vidéken személyesen szakszerűen teljesítek.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kíváló tisztelettel 1903

Neumann Antal zongora-készítő

Arad, József főherceg-ut 6. sz.